

ÚTMUTATÓ

1935 NOVEMBER HÓ.

2. SZÁM.

Nyomatott Klein Gézánál, Rimavská Sobota, Masaryk tér 6.
»Novinové výplatné povoleno ředitelstvím pošt telegrafů v Košicích
pod čís. 59.838/IV—35. Podávací poštovní úřad Rimavská Sobota.«

ÚTMUTATÓ.

Gyakorlati folyóirat

a ref. igehirdetés s a gyülekezeti munka szolgálatában.

Felelős-szerkesztő és kiadó: KONKOLY (TH.) ISTVÁN.

A szerkesztőbizottság tagjai: Soós Károly főszerkesztő, Bacsó Gyula, Gencsy Béla, Nagy János, dr. Nagy Lajos, Samu István, Szabó Zsigmond, Zajdó László, — állandó munkatársak.

Megjelenik minden hónapban egyszer.

Előfizetése 1/4 évre 15.— Kč.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Jánošovce, okres Feledince.

E füzet tartalma:

I. Olvasóinkhoz (Konkoly-Thege István).

II. Ig eh i r d e t é s:

1. A mulandóság áldása (Samu István).
2. Egymással békeességben éljete (Gencsy Béla).
3. A vámszedő példája (Bacsó Gyula).
4. Az ekroni követek (Szabó Zsigmond).
5. Változások (K. T. I.).

III. Gy ü l e k e z e t i m u n k a:

1. Vallásos este műsora novemberben (K. T. I.).
2. Két letépett őszirózsa (K. T. I.).
3. Erzsike karácsonyfája (K. T. I.).

IV. Ü z e n e t e k.

ÚTMUTATÓ.

Gyakorlati folyóirat

a ref. igehirdetés s a gyülekezeti munka szolgálatában.

Szerkeszti:

Konkoly (Th.) István.

1935. november hó.

2. szám.

I.

Olvasóinknak!

Az »Útmutató« rövid életének végéhez közeledik. A mai napig mindössze 130 előfizető jelentkezett s ez még arra sem elég, hogy a nyomdaköltséget fedezze. A 130 között 73 van olyan, aki a Ref. Siont is járatta, 53 pedig új előfizető. Ha a R. S.-nak mintegy 200 előfizetője továbbra is pártolta volna e vállalkozást is, hozzávéve az 53 új pártfogót; a lap gyönyörűen prosperálhatott volna. De a nagy többség visszahúzódott. Szegénységből? Ellenszenvből? Hanyagságból? Ki ebből, ki abból az okból kifolyólag. Vagy talán az Útmutató alatta maradt annak a szellemi színvonalnak, amit a Ref. Sion képviselt? Ennek elbírálására mások a hivatottak. Én csupán az egyszerű tényt állapítom meg, hogy e lap első száma 270 lelkésznek és 70 tanítónak lett elküldve. A 270 lelkész közül csak 102 jelentkezett, (64 régi és 38 új), a 70 preoráns-tanítóból pedig 28, (9 régi és 19 új). Viszont magának a pusztá nyomdaköltségnek a fedezésére is 180 előfizetőre lett volna szükség.

Ezek után nyilvánvaló, hogy valóságos csodának kellene történnie novemberben és decemberben, hogy a lap folytatható legyen januárban. Ha azonban az ember már nem ifjú, tudja, hogy csodák történnek ugyan, de másokkal.

Rég eltöröltük már szemünkből

A csodaváró gyermekálmokat.

Tudjuk, hogy kifosztott életünktől

Nem várhatunk sokat, nagy dolgokat.

Nem is várunk. Likvidálunk. Vállalt kötelezettségemet azonban nem felejttem: *A decemberi füzet is kellő időben, teljes tartalommal fog megjelenni.*

Szeretettel köszöntöm azt a 130 testvért, akik készek lettek volna támogatni jószándékomban. Nem rajtuk és rajtunk múlt, hogy amikor szolgálatot akartunk tenni, azt a többség nem fogadta el tőlünk.

Külön-külön fogadják köszönetemet azok, akik levelekben bátorító, vagy elismerő szavakkal kerestek föl. Ez sok mindent kárpótol.

Köszönöm a munkatársaknak is a közreműködést, egyúttal kérem, hogy *a decemberi füzetbe szánt dolgozataikat november 10.-ig küldjék el.* (Csak adventi beszédeket.) Viszonyásul tekintsék az Útmutató e negyedévi füzeteit tisztelet-példányoknak. Ama kettőnek, aki az állandó munkatársak közül előfizetését beküldötte, vissza fogom azt juttatni, valamint annak a néhány testvérnek is, aki $\frac{1}{4}$ év helyett $\frac{1}{2}$ évre fizetett elő.

Deo favente viszontlátásra a jövő hónapban. Addig is: Az Isten legyen velünk.

Konkoly-Thege István.

II.

IGEHIRDETÉS.

1. A mulandóság áldása.

1953. 1954. (Írásmagyarázat november első napjaiban. Tex. Jel. 14:13.)
X'
7. d. u.

Kedves Testvéreim! — Talán soha nem érinti meg az emberi lelket az elmúlás gondolata úgy, mint ezekben a késő őszi napokban. Azt is mondhatnám, hogy talán soha nem gondol az ember annyit a halálra, mint éppen november első napjaiban. Ilyenkor minden hulló levél és minden hervadó virág az elmúlásra emlékeztet bennünket. Ha máskor nem érezzük is annyira, de a szállongó falevél ráeszméltet, hogy az idő siet és megsárgulnak és leperegnek fölöttünk az évek, mint a falevelek... Ilyenkor érezzük meg igazán, hogy:

»Száll az idő, sebesen száll, elsiet,
Minden óra elragad egy örömet,
Sodorja a legszebb tündérvilágot,
Mint a folyó a vízbe hullt virágot.« (Pósa L.)

Ezért van az is, hogy a szokásos kegyelet november első napjait a *halottak emlékének szenteli*... Ilyenkor az em-

berek seregestől tódulnak a temetőbe és őszi virágok erdejével díszítik föl a sírokat. Minden sírra jut egy pár őszirózsa, még arra is, amely fölött már nem hull fájo könny s amely fölött már nem gyászol senki... Mintha közelebb jönnének ezekben a napokban az elhunyt kedves arcok az élőkhez, mintha közelebb menne az emberi lélek a halál fekete birodalmához... Mintha eljönnének a földben nyugvók és odahajolnának az élők munkás napjai fölé... És mi reájuk gondolunk, utánuk nézünk, ahová elmentek, ahová majd egykor, egymás-után mi is mindnyájan aludni térünk...

De ha kétszeres erővel száll rá a lelkünkre most a mulandóság gondolata, — kell, hogy kétszeres erővel érezzük meg azt is, hogy a koporsóval nem zárul be minden, hogy a sírral nincs vége mindennek, hogy van lélek, amely halhatatlan s így kell lenni egy másik életnek is, ahová elszáll és ahol örökké él... Igen, Testvéreim, az a mi hitünk és arra tanít minket a Szentírás, hogy van egy másik hazánk, egy másik országunk, ahová tartunk, ahová ebből az életből átal-megyünk, amikor ezen a földön életünk lángja kialudott...

Ezért ha szomorú is a halál, ha fáj is az elválás, de nem reménytelen és nem örök, mert van egy más élet, egy boldog élet, egy örök élet... Így értjük meg a felolvasott szent Igét: »*Boldogok a halottak, akik az Úrban halnak meg!*«

Miért van az mégis, Kedves Testvéreim, hogy mi a halálban mindig csak szomorúságot és bánatot látunk? — Miért van az, hogy bár naponként látunk koporsót s talán naponként hoz egy-egy fekete, gyászkeretes levelet a pósta, talán naponként járunk a temetőbe egy kedves halottunk sírjához és mi mégis úgy félünk a haláltól?... Földi tekintetünk és emberi szemünk megáll a bezárult sírnál és nem nézünk túl a csillagokon, túl a szürke felhőkön, ahol egy láthatatlan ország boldog fényessége hívogat bennünket, ahol: »*Boldogok a halottak, mert megnyugosznak az ő fáradságuktól!*«

Azért ha különösen hangzik is, ha idegennek látszik is, én mégis azt mondom, hogy: — *Van áldása a halálnak!* — Van, Testvéreim, mert *a halálból mindig élet támad.* Élet úgy, ahogy a barna szántóföldben az elpusztuló buzaszemből új kalász nő; úgy, ahogy egy lehulló magból kihajt egy hatalmas, lombos és madárdalozó cserfa... *Nemcsak elvesztés, hanem megtalálás is van a halálban!*

Kisgyermek játszik egy virágos kertben. Szüleinek öröme, boldog mosolya és a jövő drága ígérete. És pár nap múlva a gyermek már halott... Az öröm, a boldogság, az ígéret odalett, lehullott, mint egy szirm a virágról. A szülők talán nem is vették észre, amíg élt, hogy ajándék volt, de halálában megtalálták és megismerték az ajándékozó kezét, az örökkévaló Istent. Eddig talán nem is gondoltak arra, hogy van egy láthatatlan ország, ahová lassan elszáll minden kincsünk és minden örömünk, — de most egy parányi kéz elvezette a lelkünket oda és most már ők is odavágyanak, ahol gyermekük van...

Öreg, fáradt asszonyt látunk zokogni elzúllott gyermeke miatt. Minden kérésére és minden könnyére durva szó a válasz. Aztán kiapadnak könnyei és sírba fekteti a bánat... A zúllott gyermek pedig rohan tovább lefelé a lejtőn... De egyszer rádöbben a kegyetlen valóságra, hogy eltékozolta minden kincsét, hogy odalett ifjúsága, tisztasága és minden, amiért érdemes élni s neki nem maradt semmi más, csak elrontott élete, csak a keserves önvád és a késő bánat fájó könnye... Akkor ismerte meg, hogy mi volt az ő számára édesanyja, amikor már nem volt mellette többé. És a megtért gyermek szívéből fölszakad a régen elfelejtett imádság: »*Atyám, én nem vagyok méltó, hogy fiadnak nevezs!*« Elvesztett mindent ezen a világon, de megtalálta az Istenhez vezető utat: az imádság útját...

És majd egyszer eljő a *mi halálunk órája is*... Amikor kicsivé változik körülöttünk minden, ami eddig értékes volt... Idegen lesz minden ismerős, minden kedves arc és mi nem leszünk más, csak egy távozó, búcsúzó vendég... De ott áll majd mellettünk az Úr Jézus, hogy átvigyen a halál fekete kapuján az örökélet fényes birodalmába... Minden elvész körülöttünk és mindent itt hagyunk, — csak egyet nyerünk, egyet találunk meg: szemtől-szembe állunk Megváltó Urunkkal és ez az **e g y** többet jelent nekünk mindennél ezen a világon...

Ime, Testvéreim, így lesz a halálból áldás, így lesz a szomorúságból és bánatból öröm!

»*Boldogok a halottak, akik az Úrban halnak meg!*« — Mert csak a halál mutatja meg az élet igazi szépségét és igazi értékét. Lefoszt rólunk mindent, ami földi, ami elmu-

landó, ami értéktelen — és feltárja mindazt, ami szép, mindazt, ami maradandó, mindazt, ami örök: *a lélek értékeit!*

Az a legnagyobb kérdés a számodra, hogy mit viszel magaddal, ha majd téged is hazaszólít az Úr? Lesz-e valami, amit megmutathatsz, ami melletted szól? — Vagy pedig üresen, szegényen és koldusan zokog majd a lelked a számadás órájában?...

Van egy bűbajos mese egy kisleányról és egy kisiúrról, akik éjféle órában, reszketve állanak meg a temető kapujában és várják, hogy a halottak kilépjenek a sírból... De elmúlt az éjszaka és már a hajnal első sugara csókolta meg a harmatos virágokat... Hol vannak a halottak? — kérdezi a kisleány... És a kisiú, a sírok fölött átsuhanó félelemmel mondja: — Halottak nincsenek! —

Az a kisiú, Testvéreim, azon az éjszakán a legnagyobb dolgot tanulta meg, azt, hogy: — *Nincsen halál, csak átváltozás!* — A halál csak megifjuló, szépséges, új életet jelent az örökkévaló Isten szent országában!... Óh, Testvéreim, ha ezt mindenki tudná és mindenki megtanulná, mennyi kétség megszűnne, mennyi félelem eltűnne s változna át: »reménységgé, örömké, hogy nem alszunk el örökké!«

Zendüljön meg hát a te ajkadon is a boldog vallomás: — Nem félek a haláltól, mert tudom, hogy a halálból új élet támad, — az enyémből is, — majd ott fenn, az én igazi hazámban: a *mennyben!* Ámen.

SAMU ISTVÁN.

2. Egymással békeességben éljete.

Alapige: Pál **II.** Thessalónika lev. 5. r. 11. és 13. b. vers.

Vigasztaljátok azért egymást és építse egyik a másikat. Egymással békeességben éljete.

K. T. Ki ne ismerné a kis méhecske életét? Faluhelyen hasznosságára való tekintettel annyira megkedveltük, hogy alig van gazdaság, ahol e kis bogárkák hiányoznának. De hasznosságuk mellett még tanulhatunk is békés és nyugodt életükből. A szorgalom és együttműködés, megértés és béke jelképe egy ilyen kicsiny család élete. Aki azonban méhekkal foglalkozik, az tudja, hogy ha idegen kéz nyúl bele életükbe, akkor az imént még példás rend egyszerre megzavarodik, az egész család élete feldúlva, csupa nyüzsgés és

forgolódás, úgy hogy valósággal menekülni kell a közelükből, ha el akarjuk kerülni kellemetlen fegyverük védekezését.

A méhecskék belső nyugodt életéhez volt legalábbis látszólag hasonló a mi világunk. Itten-ottan voltak ugyan jelenségek, amelyek azt mutatták, hogy a nyugalom csak látszólagos, mert valami mintha forrana a világ katlanjában és birobbanással, közeli veszéllyel fenyeget. Napjainkban azonban a látszólagos nyugalom is megbomlott. Ma már mindnyájan jól tudjuk, hogy amíg mi itt az Isten hajlékában együtt énekelünk és imádkozunk, addig a távol, messze földön, Kelet-Afrikában ellenséges szemmel néznek egymásra a harcba küldött emberek és már hetek óta ádáz küzdelem dúl, sebesültek jajkiáltása, haldokló katonák halál-hörgése zavarja meg a világ nyugalomát. Lehetetlen behúnyt szemekkel járnunk és szó nélkül hagynunk az eseményeket. Nékünk, itt élő embereknek reá kell eszmélnünk és figyelmeztetnünk kell másokat is arra, hogy mily fontos a béke és mily megszívlelendő a jelen alkalommal felolvasott szent ige: *Vigasztaljátok azért egymást és építse egyik a másikat. Egymással békeességben éljétek!*

K. T. A világ telve van békétlenséggel, ézzel szemben mi hirdessük a megértést, hangsúlyozzuk a béke fontosságát és annak megőrzését. *Próbáljuk megérteni, hogy mi az indító oka a mai előrehaladott korunkban a háborúságoknak és próbáljuk azokat az utakat felmutatni, amelyeken járva elkerülhetjük a békétlenséget.*

Mi okozza a mai világban a háborúságokat?!

Némelyek azt állítják, hogy a háborúságok és békétlenségek szülő oka a gazdasági krízis, mely a legtöbb országban megakasztotta az élet nyugalmas és zavartalan folyását és napról-napra szaporítja az elégedetlen emberek számát. Kétségtelen, hogy minden ország érzi a nyomasztó gazdasági helyzetet. Elszomorító, hogy oly sokan vannak, kiknek nincsen biztosítva a megélhetésük, mert nagy dolog a mindennapi kenyér hiánya. De vajjon csak ott van nyugtalanság, ahol a kenyér hiányzik!? Vajjon a bőségben és pompában élő emberek táborában meg volna a megelégedés? Ha megkérdeznénk vagyonban dúskáló, jó körülmények között élő embertestvéreinket, azt hiszem, a legtöbbször azt az egybehangzó választ kapnánk, hogy hiába minden anyagi előny, pénzben, vagyonban való bővelkedés, még sincs meg az az igazi nyugalom, amely után vágyakozom.

Mások azt állítják, hogy a háborúságoknak az az oka, hogy nagyon elszaporodott az emberiség és e világ szűknek bizonyult a ma élő emberek számára. Olvashattunk olyan kijelentést, hogy »Európa túlszűfolt országaiban a milliók számára nincs több férő hely. Viszont milliókat kell feláldozni azért, hogy új férő helyeket teremtsenek.« De ezzel szemben egy német tudós nem rég mutatott reá arra, hogy a földön ma élő embereknek a száma mintegy kétmilliárdnyira tehető, azonban a földön könnyűszerrel nyolcmilliárdnyi embert lehetne elhelyezni, és pedig úgy, hogy mindenki számára jutna megfelelő nagyságú terület, levegő és víz. Az emberiséget tehát meg lehetne négyszerezni és a föld még mindig elbírná a reá rakott terhet. Mégis háborút viselnek egymással az emberek egy talpalatnyi földért!

Kétségtelen: a mai világ népei két nagy bűnbe estek. Az első az egymás gyűlölete, a másik a mindig többre- és többre-vágyás. Bele van ez vive az egyes embereknek, családoknak és nemzeteknek életébe. Amily gyorsasággal haladt a 20. század embere a tudomány, művészet, technika, ipar tekintetében előre, oly rohamosan távozott el a minden békeesség és nyugalom örök forrásától, Istentől. Az emberiség a háborúságok előidézését a kenyér megfogyatkozásában, a gyomor elégedetlenségében, a földnek és a kincsnek egyenlőtlen szétosztásában látja, holott minden bajnak és nyomorúságnak egyetlen forrása csak ez: Eltávolodtunk Istentől és elhallgattattuk a lelkiismeret szavát.

Pál, mint a keresztyén vallás egyik legnagyobb apostola, térítői körútján és az általa megalapított gyülekezetekben nem győzte eléggé hangsúlyozni, követőinek szívére kötni, hogy fennmaradásunknak, létünknek egyik legfontosabb feltétele a jelen alkalommal is hangoztatott isteni üzenet: *Egymást vigasztalni és építeni s főképpen egymással békeességben élni.*

Azt hiszem, mindannyian, kik az emberiség részére egy szebb és boldogabb jövőt óhajtunk és akik nem szűnünk meg érte állandóan dolgozni és imádkozni, belátjuk, hogy minden bajunknak az a szülő anyja, hogy a gyűlölet teljesen kioltotta az emberek szívéből az egymás iránti felelősség-érzetet. Pedig aki a Krisztus táborába beállott, magára vállalta ezt: egymás vigasztalását, egymás ügyének építését és a jó békeesség megőrzésének szent szolgálatát. Kérkedünk keresztyén voltunkkal, de ha Krisztus eljönne közénk, talán éppen olyan szemrehányással és váddal illelne, mint a világhódító

nagy Sándor egyik katonáját. A macedón hódító táborában volt egy katona, kinek neve szintén Sándor, de aki méltatlan életet folytat, részeges, könnyelmű, összeférhetetlen. E katonát a király maga elé idézte és figyelmeztette arra, hogy királyával egy nevet visel, megparancsolta, hogy vagy a nevét változtassa meg, vagy pedig életét, mert az az élet, amelyet folytat, nem méltó a nagy Sándor nevéhez.

Bizonyára Krisztus is ezt mondaná a ma élő keresztyéneknek: vagy a keresztyén neveteket változtassátok meg, vagy pedig az életeteket, és éljétek olyan életet, amely a keresztyén névhez méltó. Be kell látnunk, hogy mostani életünk nem méltó keresztyén nevünkhöz. Isten igéje elénk szabja a követelményt, hogy értsük meg egymást, segítsük egymást és békeességben éljünk egymással, de még az egy községbe, egy egyházba tartozók is széthúznak és csak látszólag mutatják egymás megértését és az összetartozást. Olyan az életünk, családunk, társadalmunk képe, mint a feldúlt méhkas élete. Mikor idegen lép be a házba, látszólag minden szép rendben, békeességben van, vagy mikor a templomban együtt ülünk, úgy meg tudunk egymás mellett lenni, de ha az idegen elhagyja a házat, néhol már a kapuból hallhatja az ádáz szitkozódást, már a templom ajtaját átlépve hallhatja a gyűlölet szavát.

Testvéreim, az ilyen élettel és gondolkozással nem lehet békét teremteni és azt megtartani, így csak a tüzet szíthatjuk, csak szelet vethetünk és csak vihart arathatunk.

Az első pünkösd ünnepén különböző fajhoz és nyelvhez tartozó emberek meg tudták egymást érteni és egyakarattal le tudták rakni egy új világ alapját, létre tudták hozni a békeesség és szeretet országát. Vajjon mi már erre képtelenek lennénk? Hát nem volt-e elég abból a nagy világ-égésből, amelyből úgy szólván mindnyájan kivettük a részünket! Vajjon nem látjuk-e a romokat, melyeket az maga után hagyott! Emberek, testvéreim, álljunk meg végzetes utunkon. Gyűlölettel boldogságot teremteni nem lehet. A fegyverek csörgetése csak nyomorúságot támaszt és kenyérkereső nélkül álló árva családokat teremt. Nekünk nem fegyverekkel, hanem az Isten igéjének erejével kell küzdenünk, a gonoszt is jóval kell meggyőznünk, Krisztusunk példája szerint egymásnak megbocsátanunk s mint egy Atyának gyermekei, egy-

másnak testvérei, együtt munkálkodva, egymással testvéri szeretetben kell élnünk.

A nagy morva birodalom fejedelme, Szvatopluk érezvén életének végét, halálos ágyához hívatta három fiát és miként a monda tartja, behozatott egy nyaláb vesszőt. Mindegyik fiának kezébe adott egy vesszőszálat s mondotta, törjétek széjjel. A vesszőszálat könnyedén eltörte mindegyik. Ekkor három vesszőt fonatott össze és azt adta fiai kezébe. Az már nem tört olyan könnyen, mire a haldokló így figyelmeztette fiait: Ha azt akarjátok, hogy nagy birodalmam épségben maradjon, tanuljátok meg, hogy az összetartásban, egymás megértésében van az erő.

Nékünk is kezünkbe adta a mi mennyei Atyánk a világ nyugalmának és békéjének vesszőszálait: a vigasztalást, az egymás építését/és a jó békeesség megőrzését; fogjunk hát össze és ezeket a drága ajándékokat, a világ nyugalmának eme drága zálogait ne engedjük összetépni, hanem egymással egyetértésben élve, egymást vigasztalva, építve, teremtsük meg a jó békeességet világszerte. Ámen.

GENCSY BÉLA
szürtei ref. lelkész.

1955. 1949. 1952.
I. II. III.
2. d. n. 7. d. n. 30. d. n.
3. A vámszedő példája.
Text.: Lukács ev. XVIII. r. 10—14. a.

E példázatnak két szereplője van: Az egyik a farizeus, aki öntelt, képmutató ember, aki csalja magát, csalja az embereket és meg akarja csalni még a jó Istent is. Vele szemben a másik, a vámszedő, az őszinte embert képviseli, akit Isten is igazol.

De a képmutatásnak lehet egy más fajtája is. Azoké az embereké, akik külsőleg a vámszedő mintája szerint alakítják magukat. Lesütik a szemüket és eluttogják a bűnbánó valómást. Míg azonban az arcuk szánalomra-méltóan alakul, amíg a szájuk azt mondja, amit csakugyan el kell mondani, — ugyanakkor belül a szívük ép oly gögös, vagy ha lehet, még gögösebb, mint a tekintetét büszkén hordozó farizeusé és ép úgy meg vannak győződve, hogy ők különbek és jobbak mint más. Amíg a farizeus az éggel mondta szembe, hogy azért ad halát, mert nem olyan megvetendő, mint a vámszedő, — ezek a szívük mélyén eltitkolva, de annál jobban érzik, hogy ők mennyire érdemesebbek, mint az a vakmerő.

Vagyis a képmutatás csak álarcot változtatott, de megmaradt ugyanannak, vagy lehet, hogy átváltozott még rosszabbá. Ha Krisztus azt tanítja, hogy légy alázatos és ne keresd a főhelyet, — nos ezek csakugyan a vendéglátó asztal alsó végére ülnek, de azzal a titkos reménységgel, hogy éppen ő miattuk majd az lesz a főhely.

A bűn által megrontott ember ennyire képes egy látzólag közkinccsé lett igazsággal is vétkes játékot folytatni.

Légy alázatos. Ezt az igazságot vegyük mi mostan a maga evangéliumi egyszerűségében. Hogy a lelkünk előtt biztos példa álljon ne a farizeusra, hanem a vámszedőre irányozzuk tekintetünket. Vajjon a vámszedőt miért mutatta be úgy Jézus, mint a komoly és istenfélő ember példaképét?

I. Azt olvassuk először is róla, hogy »távol állott«. Mire figyelmeztet Krisztus ezzel bennünket? mert Krisztusnál minden szónak meg van a maga jelentősége.

Elmondja természetesen először is azt, hogy szegénységből és alázatból nem furakodott a büszke farizeus mellé. Hátraléva húzódott meg. Ez azonban csak külső magatartása volt. Isten előtt mindig a belső a fontos.

A vámszedő komolyan vette a templomi órát. A maga imádságában elmerülve elfeledkezett a környezetéről. Távol lévő lett számára minden földi dolog. Egyedül volt Istene előtt.

Szoktál-e te így, tudsz-e te így imádkozni? Mélységesen komoly áhitatban el tudsz-e te szakadni a világtól, mindentől, hogy egészen Isten elé állhass? — Gondolj a vámszedőre, akit Krisztus mutat az embereknek. Ő annyira igazán tudott imádkozni, hogy megszűnt ránézve a világ és az ember minden büszkesége. Távol volt mindattól, amit a bűnös világ és a gyarló ember jelenthet. Egyedül volt vétkeinek terhével és sötétségével.

És ekkor, midőn ilyen őszintén tárult fel a lelke, megérezte azt is, hogy milyen messze van ő a szent és igaz Istentől.

T. Ez is egy mély és igaz dolog! Amíg nem ébredt fel igazán a lélek, amíg nem szól világosan a lelkiismeret, valahogy nem érzi olyan nagynak az ember azt a távolságot: vétket, gyarlóságot, amely őt Istentől elválasztja. Csak amikor elvet magától minden hiábavalóságot, akkor látja tisztábban, hogy hol van, hová jutott, milyen messze került, mint a tékozló fiú, az atyai háztól.

Ilyen lelkiállapotban volt a vámszedő is, nem lehet hát csodálkozni rajta, hogy szeméit se merte felemelni. Leverhette már az a gondolat is, hogy ő, aki csak vétkeivel bővelkedik, keresni meri a szent és igaz Istent. — Távol volt tőle az Isten és mégis megrendülten érezte jelenvaló fenségét.

Ellentmondásnak látszik és mégis így van. A vétkeit átérző ember tudja, hogy milyen messze esett az Istentől és mégis érzi, hogy az Ő bűnt megítélő szeméi előtt van. Akárhová rejtőznék is, azok a szemek látják és ismerik szívének legtitkosabb gondolatait is. Éppen amiatt háborog a lelke, hogy életének minden lépésével csak eltávolodott attól az Istentől, Akinek a közelében kellett volna maradni és Akitől mégse futhatott olyan messze, hogy rettenetes hatalmát ne érezné maga felett. Ezek a gondolatok egészen lekötik a lelkét. A farizeus öntelten hasonlítja magát a megvetett vámszedőhöz, de a vámszedő bizonyára teljesen elfeledkezett a farizeusról, nem tud és nem ér rá környezetével foglalkozni,

Mondd T.! Voltál-e már te valaha így a templomban? Érezted-e már, hogy vétkeid és nyomorúságaid elhagyatott szigetén csak magad állasz Istened előtt? El tudtál-e feledkezni másoknak a gazdagságáról, amely hivalkodva ragyogott szemedbe, vagy el tudtál-e feledkezni testi gondjaidról, ama legnagyobb gond miatt, mely a lelkedre nehezedett?

Tanulj attól a vámszedőtől, akit Krisztus állít példaképül elődbe!

II. Azt olvassuk továbbá róla, hogy mellét verve felkiáltott: »*Óh Isten, légy irgalmas nekem, bűnösnek!*«

Ha puszta és kietlen helyen vadállat támadna rád, ha valahol rablók rohannának meg, te is felkiáltanál a borzalom hatása alatt.

Az a vámszedő magányosabb volt lelkileg, mint a vándor, aki sötét éjszakában, ismeretlen erdőn, egyedül bolyong. Az ő szíve jobban remegett Isten ítélete előtt, mint akármi mástól ezen a világon. Tudta, amit nagyon sok ember csak később tanul meg: »*rettenetes az élő Isten kezébe esni.*« Óh, ha egyszer te is megérzed, hogy Isten szentsége előtt állasz, hogy te vagy ott, mint egyén és senki a helyedbe nem jöhet. A világ minden kincse, a legnagyobb ember barátsága semmit sem tehet érted, te is megtanulod e kiáltást, talán más szavakkal, de lényegében azzal a tartalommal: »*Isten légy irgalmas nekem bűnösnek!*«

Vajjon őszinte lesz-e az, nem fakad-e képmutatásból, kérdehné valaki, visszagondolva elmélkedésünk első részére?

Hát képmutatásból kiált-e fel a hajótörött, aki előtt megnyílt az örvény? Még ha ezerszer tudja is, hogy a habok csak gúnyolódnak kiáltása felett és a vihardarak érzéketlenül hallgatják segélykérését, még akkor is komoly és igaz lesz az a felkiáltás, mert érzi a veszélyt.

Ép így, aki teljes tudatában bűnös voltának Isten előtt megáll, lényének egész mélységéig rendül meg. Az előtt, »Aki nemcsak a testet öli meg — hanem mind a lelket, mind a testet elveszítheti a gyehennában.« Amely ember átérzi az ő való helyzetét, attól távol lesz a képmutatás.

Legyen hála a jó Istennek, aki Szent Fia által mai szent ígünkben tudtúl adta, hogy az őszinte kiáltás nem lesz hiábavaló a mi mennyei Atyánk előtt. Krisztus tanítja a vámszedőről: »Mondom néktek, ez megigazulva méne alá az ő házához.« Ez a tanítás azért drága, mert az Isten szent Fia mondotta. Azért a háborgó lélek megnyugtatása, mert Isten üzeni benne, hogy csak egyetlen-egy dolog a fontos, hogy lelki töredelmed őszinte és igaz legyen. Minden más mellékes. A farizeus felsorolta erényeit. Lehet, hogy emberileg csakugyan tett valamit. De ép azzal, hogy öntelten idézte Istennek, megsértette azt, aki előtt mindnyájan csak bűnösök vagyunk. Nem megigazulva, hanem megterhelve távozott el, lelkiismeretére egy újabb vétek szállott: gögös, öntelt volta az előtt az Isten előtt, akihez képest mindnyájan csak porok és árnyékok vagyunk.

Mondd! Mi lett volna, ha a bibliai tékozló fiú, mikor eszébe jutott az atyja, nem megy haza teljesen megalázva magát, hanem elüzen atyjának, hogy ő, a kiváló gyermek, haza akar menni; ismerje el hát érdemeit atyja és küldjön fogatot érte?

Bizonyára megsokszorozta volna fájdalmát feltámadó haragja és magára hagyta volna az eszét vesztett fiút.

Mindenki, aki bűnei dacára, érdemeit hánytorgatva keresi az Istent, haragját hívja ki annak a mennyei Atyának, akinek vétkeivel fájdalmat okozott.

Csak a bűnbánó szív, csak a töredelmes lélek kedves Isten előtt. Csak azt elégíti meg a jó Isten, aki érezi és szomjúhozza az Ő igazságát. Azt az igazságot, amelyet ingyen — kegyelemből ad Krisztusunkban mindannak, aki hittal fogadja és hitének karjaival a szívére zárja. Ámen. (Kirkegaard után.)

BACSO GYULA.

1955 I. 1949. j. 12. d. n. 1952. 9. d. n. 27. d. n. 4. Az ekroni követek.

Alapige: 2. Királyok 1:1—18.

K. T. Sok próbának van kitéve az ember halálig. A megpróbáltatások alól senki sem vonhatja ki magát. Nemcsak a szegény embert, hanem a föld királyait, hatalmasait is érik váratlan balesetek, mint izráel királyát, Akháziát. Mai alapigénk éppen arról a szerencsétlenségről szól, mely Akházia királyt érte, aki ahelyett, hogy az Úrhoz fordult volna, az ekroniak bálványistenéhez, Baálzebúbhoz küldötte el követeit, hogy tőle segítséget kérjen. Csatlakozunk mi is az ekroni követekhez és tegyük megfigyelésünk tárgyává

I. küldetésüket,

II. Illés prófétával való találkozásukat, majd visszatérésüket,

és példájukon okulva engedelmeskedjünk az apostoli figyelmeztetésnek: „Fiacskáim, oltalmazzatok meg magatokat a bálványoktól“.

I. Az alapige szerint Ákháb halála után fia Akházia lett izráel királya. Nem esett messze itt sem az alma a fájától, ő is ép olyan bálványimádó volt, mint az apja. De mint király még Ákhábnál is gyengébb volt. Moáb, mely azelőtt adót fizetett izráelnek, mindjárt Ákháb halála után lerázta magáról az igát és elszakadt izráeltől, nem félt Akházia király megtorlásától. És számítása bevált. Akházia nem merte megtámadni moábot. Félt attól, hogy a harcban őt is szerencsétlenség éri, mint atyját, ki a csatateren halt meg. Ő ki akarta kerülni a szerencsétlenséget, de az nem kerülte ki őt.

Egyszer a samáriai királyi palota lapos tetőjén sétált, rákönyökölt a felház korlátjára, kibukott és összezúzott tagokkal terült el a földön.

Ágyban fekvő beteg lett a király. Nagyon nyugtalanította őt a sorsa és folyton azon töprengett, hogy kigyógyul-e betegségéből vagy nem, magához hívatta követeit és megparancsolta nekik, hogy menjenek el Baálzebúbhoz, az ekroniak bálványistenéhez és kérdezzék meg, hogy mi lesz az ő sorsa, meggyógyul-e vagy elpusztul.

K. T. Valahányszor olvasom ezt a történetet, mindig eszembe jut az, hogy milyen bizonytalan az ember élete. Lám Akháziának sem jutott eszébe, hogy közel van hozzá a vég. Ő futott a halál elől. Nem támadta meg a moábitákat, otthon maradt és mikor a legnagyobb biztonságban érezte magát,

saját palotájában érte utól a vég: egy gyenge korlát sírba vitte az erős, fiatal férfiút, Izráel királyát,

Mi is minden percben életveszélyben forgunk. Nem szükséges hajóra, vagy gyorsvonatra ülnünk, vagy repülőgépre szállnunk, a szerencsétlenség saját házunkban is utólérhet minket, ^{de} egy kissé korhadó létrafok, egy gyümölcsshéj a lépcsőn nagy bajt okozhat, halálos beteggé tehet. Ha a jó Isten oltalmazó keze nem lett volna velünk, már régen halottak volnánk.

Azért *ne dicsekedjék az ifjú az ifjúságával, sem az erős az erejével, sem a hatalmas a hatalmával, hanem aki dicsekszik az Úrban dicsekedjék!* Dicsekedjék azzal, hogy eddig kegyelmes volt hozzá az Úr, mert ez a legnagyobb kincs, az Úr kegyelme tart meg minket és az Úr irgalma told napjainkhoz napokat!

K.T.II. A követek engedelmessé váltak a király parancsának és elindultak Ekron felé. Az út Esdrelon síkságán vitt keresztül, Valószínűleg itt találkoztak Illés prófétával, kinek megjelent az Úr angyala a mennyei Király parancsával, mondván: »*Kelj fel és menj eleibe a samáriabeli király követeinek és szólj nekik: Nincs-e Isten Izráelben, hogy Baálzebúbhoz, az Ekron istenéhez mentek tanácsot kérni? Azért azt mondja az Úr: Az ágyból, melyben fekszel, fel nem kelsz, hanem kétség nélkül meghalsz.*«

Illés erre megjelent a követek előtt és átadta nekik az Úr félelmes üzenetét. A követek nem ismerték meg őt, de érezték, hogy nem üres szó az, amit mond, érezték, hogy úgy beszél, mint akinek hatalma van s megrendülve hallgatták az Úr szavát. Nem is folytatták tovább útjukat, hanem visszafordultak és elindultak haza, Samária felé, hogy elmondják a királynak a hallott ígéretet.

Akházia követei nem voltak gyáva emberek. Ők nem ismertek semmi akadályt, csak a király parancsát tartották szem előtt, melyet nekik minden körülmények között teljesíteni kell. Bizonyára, hogy ha fegyveres ellenség támadt volna rájuk, nem hátráltak volna meg... De ime megjelenik előttük egy szörnyű próféta, Isten szavával az ajkán és ők meghátrálnak, nem mennek Ekronba, visszamennek Samáriába és viszik az üzenet, a halálos ítéletet a királynak. Mennek, mert kényszeríti őket erre Isten szavának az ereje, Isten élő Igéjének a hatalma.

K.T. Ebben a világban nagy hatalom és sok erő van, de az Isten szava mindennél hatalmasabb! Gőgös, koronás királyok,

nyakas pogány népek hajoltak meg, estek térdre az ő szava előtt. És az ő igéje ma is élő és ható, ma is csodákat művel! Vidd el az Isten Igéjét, a Bibliát a bűnösök házába, meg fogod látni, hogy véget ér ott a gonoszság hatalma és napról-napra nagyobb növekedést vesz az Isten dicsősége és a nyakas népek, a dacos fiak leborúlnak az Úr előtt, a mi Istenünk előtt..., mert az Isten Igéje világosság, mely elűzi a bűn sötétségét, kalapács, mely összetöri a gonoszságot, éles bárd, mely összekaszabolja az álnokság minden alkotását.

Az ekroni követek gonosz ösvényen jártak, mert a bálványistenhez mentek, de a gonosz úton szembe találták magukat az Isten szavával és annak engedelmeskedve visszafordultak, jó útra tértek. Milyen nagy áldás, hogy valahányszor csak a gonoszság ösvényén tévelygünk, szembeáll velünk az Isten és hallatja szavát. És az ő szava megrendít, elhat a szív mélységébe és az agy rejtekébe! Az ő Igéje megmondja mindenkinek azt, hogy mi vár rá, megmondja a tolvajnak, hogy nem lesz jó dolga, a gyilkosnak, hogy az ebek nyalják fel az ő véréit is, a gőgösnek, hogy meg fog aláztatni, a kegyetlennek, hogy a tűzre fog vettetni. Ez az Ige tilt, ez az Ige parancsol, ez az Ige erejével és hatalmával mint egy erős kéz kiránt minket a mély örvényből a szabadulás partjára.

K.T. Talán sajnáljuk Akházia királyt, mert hozzá az ítélet szavával szólt az Isten és ő nyomorultul elpusztult bűneiben. De hozzánk még a kegyelem szavával szól! Óh halljátok meg az ő szavát ti szegény bűnös társaim, midőn így szól hozzánk: »*Hagyja el a gonosz az ő útját és a bűnös férfiú gondolatait és térjen az Úrhoz és könyörül rajta, és térjen a mi Istenünkhöz, mert bővelkedik a megbocsátásban.*« És ti, akik vágyódtok a megbocsátás után, hallójatok meg az ő ígéretét: »*Ha bűneitek skarlátpirosak, hófehérek lesznek és ha vérszí-
nűek, mint a karmazsin, olyanok lesznek, mint a gyapjú.*«

Midőn ma az ő szavát halljátok, meg ne keményítsétek a ti szíveteket! Engedelmeskedjétek az ő szavának és akkor éltek és örömmel adtok majd hálát az irgalmas Istennek, ki nem gyönyörködik a bűnös halálában, hanem abban, hogy az megtérjen és éljen. Ámen.

(Hollandból szabadon.)

SZABÓ ZSIGMOND

fertőssalmási lelkész.

Akik szeretik a virágokat, azoknak az elmúlt hét egy kis szomorúságot okozott: Este még díszlett, pompázott a kert s reggelre oda volt minden ékessége. Fehérlett a dér a virágok ellankadt levelein.

Kezdődik hát a hervadás, itt az ősz! És az ősszel együtt itt van az az időnként visszatérő gondolat is, hogy nem csak a virágnak van hervadása, hanem az életnek is. »Elhull a virág, eliramlik az élet!« Vagy amint a mai szentlecke mondja: *I. »Minden test olyan, mint a fű, és II. az embernek minden dicsősége, mint a fű virága. Megszárad a fű és virága elhull: De III. az Úr beszéde megmarad örökké.«*

I. Minden test olyan, mint a fű!... Megszárad a fű!
A régi rómaiaknak volt egy különös szokásuk, t. i. az, hogy mulatságaik, dús lakomáik közepén, amikor már magasra hágtak a jó kedv és hangos volt a terem a vigasságtól, behoztak — egy koporsót. Odatettek az asztalra egy koporsót, vagy egy halottnak fából kifaragott szobrát, hogy az hirdesse a mulatozóknak, minden szónál hatalmasabban, az intő igazságot, hogy »por vagy és porrá leszel«.

Mai felfogás szerint bizony ízléstelen szokás volt ez s az ilyen kemény tréfa nekünk már nagyon zokon esnek. Különben is, ahhoz, hogy mulandóságunkra emlékezzünk, nincsen szükség ilyen eszközökre, Nemcsak a temetési menetek juttatják eszünkbe a halált. Nem kell ahhoz koporsót látni, hogy eszünkbe jusson az elmúlás.

Kimegy az ember este a kertbe és virágaiban gyönyörködik: Még élnek, még nyílnak, még szépek. Aztán kimegy reggel is, hogy gyönyörködjék, de a tegnapi virulás már akkor fonnyadtan, lankadtan fogadja, mert mindent ellepett a dér. Nem úgy esik-e az ilyen látvány a gyönyörködni vágyó léleknek, mintha hirtelen koporsót tettek volna az asztalára?

Olyan emberekkel találkozunk, akikkel már évek óta nem láttuk egymást és magunkban megállapítjuk, hogy régi ismerőseink nem a regiek többé, pár év előtti lényükből sokat veszítettek, változtak, vénültek. Nem úgy esik-e az ilyen észrevétel, mintha körülöttünk virágok hervadnának, elsárgult levelek peregnének?

»Elhull a virág, eliramlik az élet!« Érzy ezt minden meglett ember a maga testében is: Délig ugyan egyre feljebb

hág a nap az égen, de déltől fogva egyre lejjebb száll az is, az ember is, mindig lejjebb, lassan lejjebb, halad az alkonyat felé, arrafelé, ahol majd egyszer beesteledik. Óh mily igazán, mily szép, csendes szomorúsággal mondja a szentének: »Elmúlik Istenünk minden e világon; az ember ideje csak egy rövid álom. Akárhogy féltsük is az édes életet, visszatér a porba, ahonnan vétegett...« Ezt mondja a szentírás is: »*Minden test olyan mint a fű. Elszárad a fű.*

II. És az embernek minden dicsősége olyan, mint a fű virága. Megszárad a fű és annak virága elhull.

Egyiptomban, Perzsiában hatalmas emlékműveket találtak: Hatalmas szobrokat, kőbe vésett rajzokat és írásokat, melyek egykor arra voltak hivatva, hogy hajdani királyok büszke arcvonásait, dicsőséges cselekedeteit és bölcs törvényeit őrizték meg az örökkévalóságig. Egész hegyeket faragtak ki és sziklafalakat véstek tele valaha volt népek dicsőségének örök hirdetésére. Mit értek vele? Azt hitték, hogy dacolni tudnak a múló idővel, de az idő elbánt a sziklával is. A kövön bárdzákat vésett a víz, a szobron az arc vonásait eltördelte a fagy, az emlékműveket eltemette a homok, vagy ledöntötte az enyészet, a kőbe vágott betűk elmosódtak az ezredévek alatt s ahol még jól láthatók maradtak is, a mai nemzedék előtt érthetetlenek. Csak néhány tudós böngészi, értelmezgeti, találgatja, hogy a rajzok és betűk mit jelentenek. A világ ellenben elfeledte régen, hogy kik voltak azok, mit tettek azok, akik örök hírre, dicsőségre számítottak. Bizony, elmúltak a hajdani hatalmasok népestől, országostól. Hírük, nevük, dicsőségük elveszett.

Hasonló jeleket mi is láthatunk némely vidéken. Hegy tetején egy-egy meredek falat, csonka építményeket, romladozó bástyát. Vár volt az hajdanában, melyet vasba öltözött lovagok védtek és vívtak, tornyain hol ilyen, hol olyan zászló lobogott, kövein öt-hat nemzet vére csurgott. De azóta eltelt néhány száz év: A zászlók, vasvérték múzeumba kerültek, a páncélos vitézek hamuvá lettek, s bár neveiket, tetteiket megénekelték a költők, felírták a krónikások, de a nép mindig kevesebbet tud felőlük, minden században elfelejt valakit. Emlékük lassanként csak a tudósoké, és hírük, dicsőségük évszázadról-évszázadra egyre jobban hervad.

Óh mily igazán mondja hát a szentírás és milyen szomorúan hangzik, amit mond, hogy »*olyan az embernek minden dicsősége, mint a virág. Elhervad a virág.*«

III. De beszédemnek ne ez legyen, ne ilyen szomorú hangulat legyen a vége! Péter apostol, idézett levelének első részét olyan szépen, olyan bizodalmasan fejezi be, hogy én is befejezhetem a mai szent tanítást teljes reménységgel, csak ő utána kell igazodnom,

Azt olvastuk, azt tárgyaltuk, hogy minden test és minden emberi dicsőség csak olyan, csak annyi, mint a fű és annak virága. Megszárad a fű és a virág elhull. Jól tudjuk, hogy ez mennyire igaz és ha **csak ezt** tudnánk, el kellene csüggednünk. De azt is olvastuk mai szent leckénkben, hogy »*az Úr beszéde megmarad örökké! Ez pedig az a beszéd, mely néktek hirdettetett.*«

Bizony, nem volna szomorúbb az őszi enyészetről, ha nem tudnánk, hogy tavasszal minden kivirul. Nem volna szomorúbb a test elmúlásánál, ha nem tudnánk, hogy a lélek megmarad. Nem volna szomorúbb a veszendő földi dicsőségnél, ha nem tudnánk, hogy »amelyeket most szenvedünk, nem is hasonlítható ahhoz a dicsőséghez, mely nekünk megjelentetik.«

Ezt tudjuk, ezt hisszük, ezt reméljük gyermekségünk óta, mert ez az Úr Jézus Krisztusnak örvendetes evangélioma, ez az a beszéd, az Úrnak beszéde, mely az atyáknak és nekünk is kezdettől fogva hirdettetett, — ez az a beszéd, az Úrnak beszéde, mely megmarad örökké!

»Szünjetekek hát kétségeim, változzatok félelmeim reménységgé, örömökké«, mert e változásnak alacsony világa felett a magasságos Isten változhatatlansága uralkodik!

Változhat a világ, megváltozhatnak hozzám való jóindulatjukban az emberek, változhatik a barátság, a hűség, az erő és egészség, változzam bár én is, legyen bár változandó körülöttem minden, de változhatatlan felettem az Isten! Óh hányszor tapasztaltam már az ő mindig kész segedelmét, szüntelenvaló jóságát, méltatlan létemre hozzám való véghe-tetlen, változhatatlan nagy szeretét. »Mire bánkódol hát te én szívem? Miért gyötröd magadat oly igen? Bízzál csak az Úr Istenben, ki uralkodik mennyekben!« Ámen.

Konkoly-Thege István.

III. GYÜLEKEZETI MUNKA.

1. Vallásos este műsora novemberben.

(Összeállította: K. T. I.)

1. Gyülekezeti ének: 90. dics. 1. 2.: Óh mindenütt jelen való...
2. Karének: Fel, fel, Istenhez fel!...
3. Szavalat: 126. dics. (Imádság gyanánt kell előadatni.) Istenem, mint hullnak...
4. Bibliai-magyarázat, miatyánk, áldás. (Lásd e füzetben a »Mulanóság áldása« című beszédet, Samu Istvántól.)
5. Gyülekezeti ének; 90. dics. 3. 4.
6. Rongyos levél. Szavalat. Írta Becz Aranka.
7. Ősz a falunkban. Szavalat. Írta Becz Aranka.
(E két vers a Szeretet 1935. okt. 10.-iki számában jelent meg.)
8. Szóló ének: 160. dics. 1. 4.: Im nagy Isten most, előttem...
9. Két letépett őszirózsa. Írta K. T. I.
10. Vegyeskar: Főforrása minden kegyelemnek... (Vallásos összejövetelre való 9. sz. ének.)
11. Imádság, utófohász.
12. Gyülekezeti ének: 116. dics. 3. 4. verse.

2. Két letépett őszirózsa.

Két lány találkozott s megállott egy szóra ;
Két leány kezében két szép őszirózsa.
Két leány az utcán déli napsütésben,
Két letépett virág a két lány kezében.

Két letépett virág, ki tudja, mit érzett,
Megértette-e a rövid párbeszédet:

— „Ugye szép? Letéptem a ruhám diszének“.
— „Én a temetőbe viszem az enyémet“.

Szép fehér virágok, hogyha már letéptek,
Akárhová visznek, mindegy az tinéktek.
Diszül feltűzve vagy letéve a porba,
Letépett virágnak hervadás a sorsa.

Szép fehér virágok, fehérlelkű lányok!
Vigyáz-e reátok az édesanyátok?
Kapzsi kézzel kapkod az élet felétek,
Hiuság-kezeivel elérhet letéphet,
Hiuság-kezeiben elhervad a lélek.

Szép fehér virágok, református lányok!
Isten őrző szeme vigyázzon reátok!
Maradjatok meg így: szerénynek, fehérnek,
Boldogabb jövőendő szép ígéretének!

Konkoly-Thege István.

3. Erzsike karácsonyfája.

Írta: Konkoly-Thege István.

(Folytatás.)

IV. SZIN.:

ERZSI: (Kopogtatás) Ki jöhet most? — Szabad. (Két lány lép be, a kezükben kosárral) Ti vagytok, lányok?

I. LEÁNY: Jó estét Erzsikém, mit szólsz hozzá, hogy itt vagyunk?!

ERZSI: Mennyire megleptetek. De természetesen nagyon szívesen látlak. Isten hozott benneteket.

II. LEÁNY: Igen, minket a szeretet hozott, a Jézuska küldött.

ERZSIKE: (Összecsapja a kezét) Jaj anyuskám hallod?

ERZSI: (Rámosolyog a kislányra, azután csodálkozva néz a lányokra, akik közben letették a kosarat)

II. LÁNY: Karácsony szent estéjén meg szokott az ember emlékezni azokról, akiket szeret...

I. LÁNY: Nem szabad hát rossz néven vened tőlünk, ha rólad is megemlékeztünk és elhoztuk, amit ennek a kislánynak miáltalunk küldött a Jézuska.

ERZSIKE: (Örömmel) Jaj anyuskám, hallod?

ERZSI: (Megsimogatja a kislányt) Nem vehetem, nem is veszem rossz néven tőletek, hogy ránk gondoltatok, de különben is nézzétek, hogy örül ez a kislány, nem tudnám elrontani az örömét.

I. LÁNY: Így hát vegyük csak elő! Nézd csak Erzsike, mi kerül elő ebből a kosárból, mit küldött neked a Jézuska!

II. LÁNY: Kis cipőt, ruhácskát, meg még egy kis játékbat is. Ide tesszük szépen a fa alá. Aztán nézd, mi van még itt!

I. LÁNY: (Kivesz a kosárból egy szaloncukorfűzért) Legjobb, ha ezt mindjárt rá is tesszük a karácsonyfára. (Diszkek, gyertyák, csillagszórók kerülnek elő és a két lány gyorsan, ügyesen diszíteni kezdi a fát.) Ezt a fűzért csavarjuk körül. Így. — Mit ír az urad, Erzsi?

ERZSI: Nem sok jót: odaát sem olyan már a helyzet, mint azelőtt. Ritka már a dollár is... Tavaszra tán haza jön, mert annyit már itthon is megkereshet és legalább együtt leszünk. Ha küzködünk is, együtt küzködünk.

II. LÁNY: (Egy díszet vesz elő) Ezt tegyük a tetejébe! Szép lesz-e, kis lány? Sokszor jut eszünkbe Erzsi, hogy milyen nagy gonddal-bajjal élsz te. Milyen vígkedvű lány voltál és milyen csendes asszony lett belőled.

ERZSI: Bizony, az élet nehéz... Bizony, nehéz. Bár én már mindent egykedvűen veszek, elfásul az ember. Jókedvű lány voltam? Már ritkán nevetek. Az igaz, hogy nem is sírok. Már csak tűnök. Először a nevetés hagy el, aztán elfogynak a könnyek is... Végre elmarad még az imádóság is.

I. LÁNY: (Még a díszítést is abba hagyja. Nagyon komolyan.) Annak nem volna szabad elmaradni Erzsi. Annak soha sem szabad elmaradni. Csak megkereshetném neked a bibliából, hogy „Szenved-e valaki közöttetek? Imádkozzék.“ — Hiszen így előbb-utóbb kétségbe kell esned!

II. LÁNY: Úgy látszik, jó lesz, ha gyakrabban eljövünk Erzsihez és segítünk, hogy újra megtalálhassa saját magát. (Erzsihez) Nem szabad így elcsüggedned. Hiszen a jó Isten „nem próbál feljebb, mint ahogy elszenvedhetjük és ha megsebesít, meg is gyógyít.“ Ő téged sem hagy el, sem ezt a kislányt. Az uradat is hazahozza nemsokára. Addig meg itt leszünk mi, eljövünk gyakrabban és nem engedjük, hogy kétségbe essél.

ERZSI: Minél gyakrabban jöttök, annál jobb, mert jól esik, ha így kiönthetem a szívem, mint az előbb is. Hanem a kétségbeesés azért még messze van tőlem. — Hiszen most is azt mutatta meg a jó Isten, hogy gondol ránk. Halljátok csak, ez a kislány az előbb levelet írt a Jézuskának és én

szomorúan gondoltam, hogy milyen nagy csalódás lesz ebből. Mert ugyan van-e, aki elolvassa odafönn? — Hát van. — Elolvasta, teljesítette. Csakugyan az Úr Jézus küldött benneteket. Látod, kis Erzsikém, Jézuska erre járt és elolvasta a leveledet.

I. LÁNY: (A karácsonyfa fel van már díszítve, csak a gyertyákat és a csillagszórókat kell még megújítani rajta.) De most fordúlj csak el egy kicsit Erzsikém, annál szebb lesz, ha majd visszafordúlsz.

ERZSIKE: (Buzgón elfordúl.)

II. LÁNY: (Mikor már ég a legtöbb gyertya.) No Erzsikém, most nézd csak, szép-e? (Mindnyájan mosolyogva várják a hatást.)

ERZSIKE: (Boldogan tapsol.) Jaj de szép, jaj de nagyon szép. Éppen ilyet láttam az előbb is, de csak álomban, éppen ilyen ragyogót. Csak az angyalok hiányoznak mellőle.

ERZSI: Az angyalok? — Nem kislányom, azok se hiányoznak. (Karonfogja a két barátnőjét.) Csak a szárnyuk nem látszik, mert csak a léleknek van szárnya, a lélek pedig láthatatlan. De a Jézuska követői ők. (A közönséghez.) A kis Jézuska küldte őket hozzánk a szeretet nevében, hogy megajándékozzanak egy szegény asszonyt a legnagyobb boldogsággal; — a kisleánya örömeivel.

(A függöny félig összezárul és a nyílásban megjelenik a magyarázó.)

MAGYARÁZÓ:

Testvéreim, a jelenetnek vége,
De a gondolat szövődik tovább.
Bár megfoganna a jók jó szívébe;
S gyümölcsöt hozna minél hamarább.

Emlékezzünk az Úr Jézus szavára;
Én — úgymond, — az én Atyámhoz megyek,
De itt marad sok elhagyatott árva;
Szegények mindig lesznek veletek.

Fordúljatok hát részvétellel felénk,
S nyujtsatok, ha kell, segítő kezet.
Legyen legalább boldog ünneplésük,
Hisz Jézus számukra is született.

Ha egy-egy lélek gyászba öltözött,
Karácsonykor ne ejtsen könnyeket.
Angyalként járjon a sírok között
A könnyörülő emberszeretet.

Mi is rég eltöröltük már szemünkből
Az angyalváró gyermekálmokat.
Tudjuk jól, hogy kifosztott életünktől
Nem várhatunk csodát, nagy dolgokat.

Még tán meg van az álmok töredéke,
Tervek, remények, gonddal összeszőve,
De azt is tudjuk, hogy mi lesz a vége:
Csak álom. Föl kell ébredni belőle!

Sivár, kietlen minden ember útja.
Ti is sok álmot eltemettetek.
Ki az, kinek ne volna gondja bújja?!
Ne bántsátok hát egymást emberek!

(Vége.)

IV. ÜZENETEK.

A munkatársaknak: Beszédeiteket november 10.-ig kérem. Csak adventieket, mert egyébre részint ígéretet kaptam, részint készletem van. A túl hosszú beszédeket kénytelen vagyok megnyirbálni, ne essék zokon!

Gy.: Beszéded a kelleténél kissé hosszabb volt. Különben szép, jó.

P.: Kedves, hangulatos. Az ilyen nehezen késik le.

Zs.: Vedd fel az érintkezést a lap fenntartására vonatkozó s multkor közölt terved szerint, sz.-hegyi testvérünkkel.

B.: Termékeny vagy és készséges, hasznos segítő. Csak a fogalmazást ne siesd el.

N. L.: Az ígért karácsonyi, és nem újévi, hanem ó-évi beszédeket nov. 10.-ig várom.

Z. L.: Beszéded föltétlenül jöjjön, — ha az Útmutató élne.

Másoknak:

1. A lapot cikkekkal kifizetni csak akkor lehetett volna, ha elég előfizető jelentkezett volna ahhoz, hogy a beszédeket díjazni lehessen. Így reméltük ugyan, de sajnos, a remény túlságosnak bizonyult.

2. Nézetét teljesen osztom. A tanító valóban nem kényszeríthető arra, hogy az egyházi beszédeket szabadon adja elő. Úgy tudom, hogy az Ön tanító-egyesülete erre vonatkozólag be is adott az e. m.-hez egy felterjesztést s a kedvező elintézés rövidesen megtörténik. Ami az 1800-ból való beszédeket illeti, a bennük hirdetett igazságok, melyek a dédapáknak szóltak, igazságok ugyan a dédunokák számára is, de ugyanazon módon recitálva, mind az előadónak, mind a hallgatónak: gyötrellem. Méltán tett panaszt miattuk. Tegye félre őket!

3. »Emlékezzünk!...« című beszéded példája annak, hogy miként lehet megoldani az olyan helyzet igehirdetési nehézségeit, amelyeket egy hősök- emlékének felavatása hoz magával. Egyelőre azonban nem tudok helyet biztosítani a számára, mert gyakorlati jelentősége, — tekintve a ritka alkalmat, — kevés van.

4. Ugyanezt mondhatom a »Krisztus szolgáinak áldozata« című temetési beszédre is. Egyelőre nem hozhatom, mert a lelkesztetés igen ritka. Ha lapunk jövője biztosítva volna, azt üzenném, hogy jön mind a két beszéd később, ha majd nem szorít ki gyakorlatilag szükségesebbeket. Így azonban ezt sem ígérhetem. Ha beleegyeztek, elküldöm a Ref. Egyház és Iskola számára, mert az nem a gyakorlati célt, hanem az aktualitást tartja szem előtt. Mind a két beszéd aktuális és érdemes rá, hogy szélesebb körben megismerjék.

5. »Adventi fohászok«. A decemberi számban jön a négy vers egygyé öntött formában. Üdvözlét, kedves bátyám, én is méhészkedem.

ÚTMUTATÓ

1935 DECEMBER HÓ.

3. SZÁM.

Nyomatott Klein Gézánál, Rimavská Sobota, Masaryk tér 6.

»Novinové výplatné povoleno ředitelstvem pošt telegrafů v Košicích pod čís. 59.838/IV—35. Podávací poštovní úřad Rimavská Sobota.«

ÚTMUTATÓ.

Gyakorlati folyóirat

a ref. igehirdetés s a gyülekezeti munka szolgálatában.

Felelős-szerkesztő és kiadó: KONKOLY (TH.) ISTVÁN.

A szerkesztőbizottság tagjai: Soós Károly főszerkesztő, Bacsó Gyula, Gencsy Béla, Nagy János, dr. Nagy Lajos, Samu István, Szabó Zsigmond, Zajdó László, — állandó munkatársak.

Megjelenik minden hónapban egyszer.

Előfizetése 1/4 évre 15.— Kč.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Jánošovce, okres Feledince.

E füzet tartalma:

I. Olvasóinkhoz. (Konkoly-Thege István.)

II. Ig e h i r d e t é s:

1. Mire vár a világ? (Samu István.)
2. Jézus Krisztus édesanyja. (Zajdó László.)
3. A fájdalmak is Hozzá vezetnek. (Bacsó Gyula.)
4. A karácsonyi öröm. (Dr. Nagy Lajos.)
5. Gondviselés kikutathatatlan útjai. (K. T. I.)
6. Tántorithatatlanul. (K. T. I.)

III. Gy ü l e k e z e t i m u n k a:

1. Vallásos este műsora adventben. (K. T. I.)
2. Fohász. (Sándor Benő.)
3. Advent 1935-ben. (K. T. I.)

VI. Ü z e n e t e k.

ÚTMUTATÓ.

Gyakorlati folyóirat

a ref. igehirdetés s a gyülekezeti munka szolgálatában.

Szerkeszti:

Konkoly (Th.) István.

1935. december hó.

3. szám.

I.

Olvasóinknak!

A novemberi füzet megjelenése után annyi levelet kaptam, hogy nem győznék mindegyikre külön-külön válaszolni. Köszönöm az együttérzést, a lap vívódása felett érzett sajnálkozást, a további kitartásra való buzdításokat és a további fenntartásra vonatkozó tanácsokat. E levelek mutatják, hogy csakugyan igaza lehet ama lelkésztestvérnek, aki ezt írja: »Elkeserítő ez a közöny. Pedig tudom, hogy a lap annyira szükséges, mint a harapás kenyér.«

Ha így van; hadd tegyünk hát az Útmutató érdekében még egy kísérletet. Egy hónappal ezelőtt még gondolni sem mertünk volna arra, hogy ezt megtehessük. Úgy látszott, hogy embernek ez lehetetlen, de íme Istennek minden lehetséges!

Klein Géza nyomdatulajdonos úr a nyomtatás költségét lejjebb szállította. Időközben 19 új előfizető is jelentkezett. Még a mai napon, igazán a tizenkettedik órában is érkezett egy megrendelés. Ezzel az előfizetők száma 149-re emelkedett, ami az előállítás költségeinek csökkenése folytán már lehetővé teszi, hogy a végleges búcsúvétel helyett a további megjelenetésről gondolkozzunk.

Két út áll előttünk:

Az egyik az, hogy a lap a jelenlegi célkitűzéssel, a téli hónapokban vallásos-esti anyagot is hozva, a mostani terjedelemben, 22-24 oldalon jelenjék meg 60.— Kč. évi díj ellenében.

A másik az, hogy a lap a mostanitól eltérően, vallásos esti anyag nélkül, 4—5 egyházi beszédet hozva, 16-18 oldalon jelenjék meg, 48.— Kč. évi díj ellenében.

Minden olvasónk maga döntse el, hogy e kettő közül melyiket óhajtja, mi aztán a többség határozatához igazodunk.

E célra egy bélyeggel is ellátott levelező-lapot mellékelünk, kérve annak kitöltését és forduló postával való megküldését.

A lap megjelentetésének elengedhetetlen előfeltétele az, hogy a mostani előfizetők megmaradjanak. Tehát *a januári szám csak azután és csak abban az esetben jelenhetik meg, amikor már a válasz olvasóinktól megérkezett.* Ezért kérjük az azonnali elintézését.

Ezzel az Útmutató további sorsát ezennel letettük az olvasók kezébe! (K. T. I.)

II.

IGEHIRDETÉS.

1. Mire vár a világ?

Tex. Róm. 8: 19—22.

Kedves Atyámfiak! — Ma, advent első vasárnapján, egy határkőnél állunk. Bezárul mögöttünk egy régi, fekete, ódon kapu: az egyházi esztendő kapuja és föltárul egy új, egy titokzatos, egy ígéretes, az adventi napok felséges ajtaja. S amíg átlépünk rajta, szívünkben föltámad sok bizonytalan és aggódo kérdés: Vajjon, mit hoz számunkra az új egyházi esztendő? — Mi vár reánk benne? — Milyen lesz a sorsom, az életem és a jövőm? — Lesz-e boldog karácsony a számomra, vagy talán üres szívvel, elárvultan, könnyes szemmel kell majd átvirrasztanom a karácsonyi éjszakát?...

Ma, advent első vasárnapján, minden keresztyén templomban *a várakozásról szól az Ige!* Mert az advent, akárhogy vesszük is, mégis csak: »bánatból, aggodalomból, reménységből és várakozásból szövődik össze!« ... És ha most a magunk életére gondolunk, azt látjuk, hogy a mi életünk is annyi gondtól, annyi aggodalomtól és annyi bánattól van átszőve, — a mi szívünkben is annyi fájó, égő, reménykedő és boldog várakozás van, hogy elmondhatjuk: — *mi vagyunk az örök-advent népe,* mert a mi életünk egy folytonos várakozás: szent reményeinknek, vágyainknak, imádságba foglalt álmainknak boldog beteljesedését várjuk.

Beszéljünk hát advent első vasárnapján arról, hogy *Mire vár a világ?*

I. Felolvasott alapigénkben azt mondja az apostol: » *Mert tudjuk, hogy az egész teremtett világ egyetlenben fohászodik és vár.* »

Kedves Testvéreim! — Amikor én erre az adventi órára készültem s ezeket az Igéket olvasgattam, valahogy úgy éreztem, mintha az apostol ezeket a szavakat éppen nekünk mondta volna; mintha csak megérezte és látta volna az apostol már akkor, majdnem kétezer esztendővel ezelőtt, hogy lesz majd egyszer egy nép, egy árva, megcsúfolt és elhagyott, szegény nép, boldog, dicső multak koldús serege, akinek néma bánatán, fájó sebein, égő nyomorúságán, hulló könnyein és bűnbánó szívéen kívül nem lesz más kincse, orvossága, gyógyulása és vigasztalása, csupán ez az Ige!...

Higgyétek el, Testvéreim, hogy ezt a mi világunkat, jogosan lehetne: »a sóhajtások világának nevezni« ... Annyi sóvárgás és annyi várakozás talán még soha nem tört elő az emberi szívek mélyéről, mint ma... »Sóvárgunk nagyobb darab kenyér után, emberségesebb életmód és jobb gazdasági helyzet után... Várunk valami csodát, amitől diadalra jut az igazság a világban és helyre áll a békesség a harcoló és vádaskodó nemzetek között... Várunk valami boldog, szent lángot, amely átmelegíti az emberi szíveket, amelyekben kialudott és meghalt a testvéri szeretet drága tüze. És azután itt, miközöttünk is megvan mindenkinek a maga külön vágya: — Van, aki munka után vágyik; van, aki egy csöndes, nyugot, boldog órát szeretne zaklatott életében; van, aki vagyonához még többet szeretne gyűjteni és van, aki egészség után, vagy egy parányi, meleg szeretet után sóvárog... Van bizonyára olyan is, aki elvesztett családi boldogságát siratja és szeretné visszahívni, de van bizonyára olyan is, aki a sírból szeretné visszahozni valakit: talán hitvesét, vagy édesanyját, vagy édesapját, vagy egyetlen gyermekét... Hányan vannak, akik összetörten, megfáradva megnyugodni szeretnének és koporsó után sóhajtoznak. És vannak sokan, akik csak nyugtalanok, idegesek, akik maguk sem tudják, hogy mit szeretnének, de várnak valamit, egyre csak várnak!«*

Az Testvéreim, még mindig boldog állapot, ha az ember tud túrni, hinni, remélni és várni... *Az a legszomorúbb, amikor az emberek nem várnak semmit!* ... A beletörődés és fakó, bús lemondás: ez az igazi tragédia és ez lehet az igazi halál... Hányszor láttam én olyan *csüggedőt*, aki örök, vigasztalan szomorúsággal járta élete útját, arcán a mondhatatlan fájdalom vonásaival és szemében a keserű lemondás bágyadt tüzevel: s így szólt: — Nincs értelme, hogy tovább menjek, reményei-

* (Vass V.-től átvett néhány gondolat.)

met elvesztettem, célokat nem látok, az életből kiábrándultam, az út előttem oly sötét, — én már semmit sem várok... Hányszor hallottam *fiatal lelkek jajszavát*: — Hát vajjon, miért minden küzködésem és minden törődésem? Könyveim fölött átvirrasztott éjszakáknak, vajjon mi az eredménye és mi a jutalma? Semmi más, csak az a koldús jelen és előttem a reménytelen jövő!... Én az élettől nem tudok már semmit se várni, mert nem tudok benne bízni!... *Édesapák* felsóhajtanak: Óh, én nem gazdagságot vártam, csak a mindennapi kenyeret akartam megszerezni gyermekeimnek, és most itt állok koldús-szegényen, üres kézzel, az éhség és a nyomorúság lettek házamban a gazdák... *Édesanyák* csöndben elsiratják azt a boldog jövőt, amit egykor gyermeküknek megálmodtak és talán már ők sem várnak semmit... Szívből sajnáld és sirasd meg azokat, akik nem tudnak várni, akiknek az életében nincsen advent!...

II. De az is igaz, Kedves Testvéreim, hogy ettől a mai világtól, ettől a mai élettől, hiába várunk szabadulást, az Orvost és a Gyógyítót, mert maga ez a teremtett világ is vár valamire, várja: »*az Isten fiainak a megjelenését!*« Tehát nem új eszméket, nem új bölcseséget és nem új gazdasági programokat vár a világ, — hanem az Isten fiait!... Ki ne várná azt, aki megoldaná végre a kenyér nagy válságát? Ki ne várná ma azt, aki békességet, Igazságot és összhangot hozna ebbe a zűrzavaros, felfordult, beteg világba? De ehhez olyan emberekre van szükség, akiknek a szívében van egy kicsi szeretet, van egy kevés jószág, megértés, szánalom, bűnbánat és töredelem, akik valóban az Isten fiai!...

Azért kell ma különösen megérezni miközöttünk is minden emberi szívnek, hogy mi azért születünk, hogy valahol valakinek a segedelme legyünk, hogy valahol, valakit megvigasztaljunk, fölemeljünk és meggyógyítsunk, hogy valahol, valakinek szolgálatot tegyünk, hogy: *Isten fiai legyünk!*

Ez a világ azokra vár, akik bízni és hinni tudnak az élő Isten szabadító és megtartó erejében, — bízni és hinni pedig csak azok tudnak Benne, akik valóban az Isten fiai; akik bűnben, szegénységben, nyomorúságban és bánatban oda tudnak állani az örökkévaló Isten orcája elé és el tudják mondani: — Én szegény, elhagyott, árva lélek vagyok, akit a földre ver a bűn és a fájdalom; koldús életnek koldús vándora vagyok, méltatlan még arra is, hogy előtted megálljak és szómat Hozzád emeljem, de tudom, hogy Te irgalmas vagy és Krisztus

által nekem is Atyám vagy. Óh, szánj meg azért engem és mondd el nekem és mondd el ennek a világnak is azt az egy szót, amelyre az angyalok is boldogan mosolyognak föl: — Ne félj! »*Elég neked az én kegyelmem!*«

Kedves Testvéreim! — *Ez a világ Isten fiainak megjelenését várja!* — Várja azokat, akik tudnak és akarnak jót cselekedni, akik tudnak és akarnak szeretni, valakinek megbocsájtani, legalább egy éhezőt megelégiteni, egy didergőnek ruhát adni, egy szomorkodó szívet megvigasztalni és egy szegény árvát legalább megsimogatni...

Fogjuk meg azért egymás kezét, Testvéreim, új advent idején és szeressük egymást, mert minket úgy sem szeret senki ezen a világon... Fogjuk meg egymás kezét és lássuk meg egymásban a testvért, akik közös bánatnak, közös nyomorúságnak, közös örömeink és közös kereszteteknek vagyunk az osztályos részesei és hordozói... Fogjuk meg egymás kezét és várjuk mindnyájan ebben az új adventben azt, aki elindult felénk, aki útban van hozzánk, aki minket meggyógyít, fölemel, megvigasztal, megszabadít és boldogabb jövendő felé vezet: a *Krisztust!* Ámen. SAMU ISTVÁN.

2. Jézus Krisztus édesanyja.

— Adventi — Lukács ev. I. 26. 27. 28

Az adventi napokban, Krisztus Urunk születésének áldott ünnepéhez készülvén, lehetetlen, hogy eszünkbe ne jusson az a kiválasztott nő, akitől e világ megváltója csodálatosan, Szentlélektől fogantatva született. Mária volt ez, akinek tiszteletére katolikus atyánkfiai nagy ünnepeket szentelnek, hozzá könyörögnek, őt az Isten tiszteletét háttérbe szorító imádságban részesítik.

Mi ref. keresztyének a Szentháromság egy örökkévaló igaz Istene kivül senki mást nem imádunk, mert így hangzik az örökkévaló isteni parancs: »*A te Uradat Istenedet imádjad és csak neki szolgálj!*« Az én dicsőségemet senki másnak nem adom.

De a krisztusi parancsból még nem következik az, hogy üdvtörténetünknek Isten által kiválasztott eszményi szent alakjait elfeledjük és kegyeletesen ne tiszteljük. A kegyeletes tiszteletnek kettős megnyilatkozása van. Az egyik a róluk való

megemlékezés, mert azért ragyog nevük a szentírásban, hogy róluk megemlékezzünk. A másik a sugárzó erényeik előtt való meghajlás és azoknak követése.

Ilyen czéllal emlékezünk ma a legnemesebb, legjobb és legboldogabb nőről, Krisztus Urunk édesanyjáról, kit az első ádventben így üdvözölt az Isten angyala: »Az Úr te veled vagy, és te áldott vagy az asszonyok között!«

I. Emlékezés erényeiről.

Krisztus Urunk édesanyja Isten által kiválasztott, kegyelembe fogadott, szent és nemes nő volt, aki királyi családból, a nagy zsoltáríró családjából származott. Szegénységben élt és a ragyogó pompában tündöklő királylányok és királynők helyett őt tüntette ki Isten azzal a felséges megbízatással, hogy Fiának földi édesanyja legyen: nevelje, gondozza, fogja kezét és vezesse lépteit a gyermekkor napjaiban. Nem lehetett akármilyen asszony, akire Isten az ő Fiának nevelését rábízhatta volna. Nem lehetett Heródiás királyné, sem az ő leánya, Salóme, mert a legfőbb gondjuk nem az Istennek tetsző szent életre irányult, hanem a gyönyörre, a pompára, a csillogásra, a ragyogó ékszerekre, melyek legtöbbször bűnbe sodorják a lelket, mint Heródiás királynét és lányát, kik megölették az Úr előhírnökét, Keresztelő Jánost.

Krisztus Urunk édesanyja, mint leány, fehér lelkű, Istenhívő, szent és tiszta életű nő volt. Egyedül volt méltó arra, hogy Krisztusnak édesanyja legyen. E felséges anyaságnak Mária egy kiválasztott nőhöz illő hűséggel, önmegtágadó szeretettel felelt meg. Akkor is, mikor alázattal hajolt meg az Isten akarata előtt, hogy ő legyen a Krisztus anyja; akkor is midőn Egyiptomba menekült a gyilkos Heródes elől a gyermek Jézussal; akkor is, midőn Fia keresztfája alatt szívét átjárta a hét éles tör; élete minden idejében, mint igazhitű, szentéletű keresztyén édesanya sugárzik előttünk.

II. Tanulságok életéből.

Az a csodálatos kegyelmi tény, hogy Isten az ő örök Fiát asszony által hozta e világra és egy tiszta szívű és életű szent édesanya által akarta gondoztatni a betlehem-i jászoltól a Golgota keresztféjéig: ez a tény az áldott édesanyáknak, a szentírás által oly sokszor magasztalt boldog asszonyoknak

a lehető legmagasabb felmagasztaltatása volt. Az Évában megátkozott női nemnek visszafogadása volt ez az isteni kegyelembe.

Aki ebből nem ismeri fel az »édesanyaság« nagyságát, szentségét és sugárzó dicsőségét, az lelki vak, hitetlen, eltompult elméjű ember.

Önként következik ebből az az isteni figyelmeztetés, hogy amely nép körében az édesanyai hivatás elveszti a szentség jellegét s áldottság helyett átkozottságnak tekintetik: az a nép rálépett az elpusztulás, a halál útjára. Az ily népnek Istene az önzés, bálványa Mammon, életcélja: a fény, gyönyör és kényelem. — Az ily népnek nincsenek eszményei; haza, egyház, vallás, nemzet: értéktelen semmik az édesanyaság Isten által megszentelt hivatását meg nem értők előtt. — Nincs oly nagy világháború, nincsen oly nagy járvány, mely jobban elpusztítana egy népet, mint az édesanyaság semmibe-vevése.

A másik nagy tanulság, melyet Krisztus édesanyjának emlékezete, mint ragyogó fényező felénk sugároz: az a tanulság, hogy boldog asszony csak a hívő és kegyes asszony lehet.

Hit és kegyes élet nélkül a férfiú is kárhozatban él. De a hitetlen nő élete megdöbbentően nyomorult. Hogy mily förtelemben él a hitetlen nő: ezer példát mutat rá a szentírás, az emberiség története és a mindennapi élet. A hit fénye nélkül a nő már e földön elkárhozott.

Keresztyén nők! Krisztus Urunk édesanyjának alázatos, nagy hite és ragyogó, tiszta, szent élete tündököljék szövetekül előttetek. Ne imádatlalt tekintetek a legtisztább asszonyra, mert az bálványimádás volna, hanem kegyeletes tisztelettel; az édesanyaság szentségét megértő lélekkel. Mert meghalaványúl a meleg fényvel sugárzó szem, elhervadnak az arc rózsái; szépségével, varázsával elmúlik az élet, mint az álom; de a jóság és erény szép virága nem hervad el soha örökké! Amen.

ZAJDÓ LÁSZLÓ. 935

3. A fájdalma is Hozzá vezetnek.

Text. Hóseás II. r. 18-19. v.

Hóseás próféta nagyon szomorú sorsú, szerencsétlen ember volt. Neki nem volt boldog otthona, nem volt minden bajért kárpótló, tiszta családja. Ha rájuk gondolt, szégyennek, keserűségnek, haragnak hullámai öntötték el. Feleségének bot-

rányos, hűtlen élete a gyalázat bélyegét nyomta rá és gyermekeire. Szörnyű átok, Isten verése az ilyen otthon, mint az övé.

Nagyon sok ember maga is züllötté válik ennyire fertőzött körülmények között; ha nem a vére, akkor a dac, a keserűség hajtja a bűn karjaiba. A kárhozat felé nagyon sok út vezet.

Istennek ez a kiválasztott emberre azonban az ellenkező úton járt. Beszennyezett családi tűzhelye, csalódása és gyalázata mind erősebben hajtotta Istenhez, hogy egyre mélyebben pillantson az Úr törvényébe: igazságára és kegyelmére. Amily mértékben hullott otthonára a sár, olyan mértékben gyúlt isteni fény a lelkében. Túlnezett a maga fájdalomán és benső megvilágításban rádöbbsent, hogy a szent Jehova is hogy gyűlölheti a választott nép vétkét, amely, mint az ő hűtlen asszonya, idegen bálványok után jár, megrontja egyetlen Urával kötött szövetségét és bünt bűnre halmoz. Az ő fájdalma csak parányi ahoz a megbántottsághoz képest, amely Izráel részéről érte és napról-napra éri a szent Istent.

De van az ő látásának egy másik, egy vigasztalóbb része is, épen az, amiért mi mai szentigénkben az ő szájába adott kijelentéshez fordultunk. Egy fénylő, drága igazság, keménységében is irgalommal telt ítélet az. Ebben lesz drága a Hóseás fájdalomban és gyalázatban megszületett hite.

Hóseás visszavette feleségét, bármennyit vétkezett is az asszony ellene. Visszavette, mert az övé, mert szerette s mert még a felette való ítékezésben is védeni és megtartani akarta. És lelkileg azért tudta ezt megtenni Hóseás, mert úgy érezte, hogy amit ő kicsinyben véghezvisz, ugyanezt teszi az Úr is népével. Felemel, megbocsát Ő is, ítélete irgalommal van átszőve Istennek is. Áldott ez az igazság, rokon egészen a mi Urunk Jézus Krisztuséval. Hóseás próféta arcán ott ragyog az Isten képe, mert szívében ott él amaz örök törvény: *Isten nem azért büntet, hogy elveszítsen, hanem hogy megmentsen.* Ezt a mennyei törvényt kell nekünk is megismerni és elfogadni.

* * *

I. Ha közülünk valaki alátekinthetne a földre és úgy átnézhetné az emberek életét, vajon mit látna itt? Az Istentől formált ember benépesítette a földet, de mi kíséri mindenüvé miként az árnyéka? Bűneinek sötét sora, megújuló hűtlensége

jár vele. A legkisebb falu, a legmagányosabb tanya is meg van rontva általa, világvárosok fénye sem ment meg tőle. Az ember, akit Isten szentségben és ártatlanságban a maga képére formált, napról napra ezt a képet szennyezi be, hitetlenségével és gúnyjával ezt pusztítja el.

Mit érezhet e felett Isten? Mi mást, mint méltó haragot!? Haragjának ostorcsapásai saját bűneinkben vannak rajtunk; ezek teszik nehezzé az életet, keserű méreggé az örömet, elviselhetetlenné a szenvedést. Minden bűn önmagában hordja az ítéletet. Ez a mi vétkeiben tobzódó, hitetlen korszakunk is önnön bűneivel nyomorítja meg életét, amit Isten úgy teremtett, hogy elmondhatta rá: »igen jó.« Az Úr láthatatlan törvényei erősebben és biztosabban fogják át a világot, mint a legzseniálisabb számítással megszerkesztett acélváz. Itt nincs kibúvó, nincs megkerülés és kijátszás. Ennyit gyakran még azok az emberek is belátnak, akik különben nem sokat törődnek Istennel, csak tudomásul veszik, hogy a kicsapongásra következik a test összeroppanása, a vétket kíséri a lelkiismeret furdalás és a halált nem lehet kikerülni.

II. Ezen túl és ezen felül azonban azt az igazságot kell megtanulnunk, hogy a bűn megítélése nemcsak kérlelhetetlenül biztos, hanem üdvösséges is. Keserű, de mégis orvosság az. Két nagy átfogó példát hozok most fel reá.

A bűnbeesett ember felett az volt Isten első ítélete, hogy az asszony fájdalommal szülje gyermekét, a férfi pedig verejtékes munkával harcolja ki a mindennapi kenyerét. Kemény ítélet volt, hiszen sújtotta az ezer évek múltán születő kis gyermekeket is. De nemcsak ítélet lett az, hanem megmentő áldás is. Hiszen a fájdalmas anyaságból ismerhetjük meg az anyai szeretet végtelen voltát. Micsoda hideg és nyomorult volna ez a mi világunk, ha hálátlan és züllött gyermekek gyűlölködő emberek felett sosem ragyogna fel az a szeretet, amely megtört anyai szivekből sugárzik felénk?! Óh áldott az Isten, hogy nekünk adta ezt, az Ő büntető kezével. Így történt a másik ítélettel is. A fáradságos munka olyan átok rajtunk, amely nagyon sokszor a kárhozattól szabadít meg, mert »munkásság az élet sója, a romlástól mely megójjja.« Az élet igazi hajótöröttjei nem a dolgozók, hanem a dologtalanok közül kerülnek ki. Látjátok, így ítél az Isten. Ilyen az Ő igazsága. Irántunk való kegyelemmel és irgalommal van átszőve.

A testi élet legnagyobb büntetése, a halál sem lehet más. Isten ítélkezik abban is. Isten ítélkezik minden csapásban, minden fájdalomban. Ezért nem lehet az, csak üdvösséges.

III. Bármennyire hűtlenné lett Istenhez az ember, Ő ma sem elveszíteni, hanem megtartani akar. Igaz, hogy nagy fájdalom között vajódik a világ, a gond, a panasz ráborult a földre. De míg a szenvedés vihara száguld elsötétült korszakunk felett, bent a szívek mélyén megmozdul az élet ösztöne. Várunk, keresünk, óhajtozunk. Azok az emberek, akik a jó sorsban magukat imádták, most megtanulnak fohászni, zörgetni. Adventben járunk esztendőök óta.

Az a néhány hét, amely ránk köszöntött, emlékeztetés és útmutatás ebben a nagy adventben. Felidézi a prófétákat, akik ugyanúgy tekintettek az ég felé. Elibénk állítja Jézust. Akit nem hiába vártak. Sötét felhők közül kiragyogó csillag édes biztatása: minden adventnek van karácsonya, bizonyára lesz emberek a tiéteknek is. Az advent arra tanít, hogy nem várunk hiába, eljön az idő, amikor megismerjük az Urat.

Itt álljunk meg egy pillanatra. Az Úr felismerésének legmegkapóbb képe a Tamásé, a kételkedő apostolé. Ez csak akkor dobta el kishitűségét, csak akkor kiáltott fel újjongva, mikor újjait beengedte Jézus sebeibe.

Nekünk fordítva kell tenni a megdicsőült Jézus előtt. Mi vigyük Hozzá a magunk sebeit. Meg kell tanulnunk, hogy életünk minden sebe csak azért nyílik fel, hogy abba beleengedje gyógyító kezét a mi Urunk Jézus. Minden baj azért háborít, hogy fáradt szívünk Nála csendesedjék meg, minden nyomorúság azért szorít, hogy életünk az Ő szegénységéből legyen gazdaggá.

K. Gy. Az lesz az áldott idő, midőn felismerjük, hogy a világ, amit két kezünkkel megragadni véltünk, kifosztott és elhagyott bennünket, — Jézus pedig, Akihez csak végső reménnyel tértünk. Akit csak hitünk karjaival ölelhetünk át, megadott mindent, gazdagabban annál, ahogy remélni is mertük.

Vigyük hát Hozzá sebeinket és mondjuk Neki: »Jöjj siess te szent követ, mi hideg jászol helyett, szívünkben adunk helyet.« Ámen.

BACSO GYULA.

4. A karácsonyi öröm.

Alapige Luk. 2: 10–11. »Hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész népnek öröme lesz: mert ma született néktek a Megváltó, ki az Úr Krisztus, a Dávid városában.«

»Hirdetek néktek nagy örömet« — így szólt a karácsonyi angyal a betlehemi mezők felett a pásztorokhoz. Mintha a karácsonyi angyal újból átrepült volna a világ felett, mintha csak mi is hallottuk volna az angyali szót: »Hirdetek néktek nagy örömet« — olyan általános öröm tölti be ma mindnyájunk szívét. Csudálatos öröm ez a karácsonyi öröm! Egyéb örömeink rendszeren szoros összeköttetésben vannak a természet külső jelenségeivel, mint pl. az aratási öröm, vagy a születési öröm. Sőt még a húsvéti örömbe is belecsendül az ébredő természet tavaszi dala. De most kietlen, kopár, kihalt a természet, az életnek sehol semmi jele nem látszik, az örömnek sehol semmi szava, semmi hangja nem hallatszik. És mégis itt az Isten házában, odahaza a mi hajlékunkban és a szívünk belsejében a karácsonyi öröm aranyesője hull és mindnyájunk ajkáról felcsendül az ének: »Szívünk vígsággal ma betölt!« Mindez azt mutatja Testvéreim, hogy a karácsonyi öröm nem földi, hanem égi eredetű és hogy annak oka és alapja nem a testi, hanem a lelki világban keresendő.

Vizsgáljuk meg azért ez ünnepi órán, hogy

I. Miért is van ez a nagy öröm?

II. És hogy kinek szól a karácsonyi üzenet?

I. A karácsonyi angyal világosan megmondotta, hogy miért hirdeti a pásztoroknak a nagy örömet. Azért, mert »ma született a Megváltó, ki az Úr Krisztus, a Dávid városában.« És a pásztorok kész szívvel fogadták az örömhírt, mert hiszen erre vártak már régóta. Ez volt szívüknek legfőbb vágya, legboldogabb reménysége, hogy egyszer Isten el fogja küldeni hozzájuk a Messiást. Elképzelhetitek Testvéreim, hogy milyen nagy volt a pásztorok öröme, amikor meghallották az üzenetet, hogy az ő régi reménységük, a próféták jövendölése valóra vált: hogy megszületett a Messiás. Sietve mentek a városba, hogy elmondják másoknak is, amit láttak és hallottak, és hogy tisztességet tegyenek a gyermek Jézusnak.

Testvéreim! a mi örömünk még nagyobb, mint a pásztorokké volt, mert mi ma nem csupán azt a gyermek Jézust ünnepeljük, akiről a próféták azt jövendölték, s akiről az égi angyal is azt az örömdetes üzenetet hozta, hogy az emberi-

ség Megváltója lesz, hanem a gyermek Jézusban egyszersmind azt a Krisztust ünnepelték, akiről mi már tudjuk, hogy csakugyan az emberiség Megváltója lett. Ösmerjük az ő csudáteleit, amelyek által isteni mivóltát megbizonyította, ösmerjük az ő boldogító evangéliumát, amellyel bennünket a mennyország felé vezető ösvényre elvezérelt, ösmerjük az ő áldozatos halálát, amellyel bennünket az örök kárhozattól megváltott, ösmerjük az ő dicső feltámadását, amellyel nekünk zálogot adott affelől, hogy a mi testünk se marad örökké a sírban, ösmerjük az ő mennybemenetelét, amellyel megmutatta nekünk azt az országot, ahol a mi megboldogult szeretteink várnak reánk.

Hálásan ünnepeljük mindenkor azokat a dicső nagyokat, akik az emberiséget a fejlődés, a művelődés útján előbbre vitték. De ezek közt az ünnepelt nagyságok közt a legnagyobb is még megközelítőleg se tett annyit az emberiség testi, lelki boldogságáért, mint a Jézus Krisztus. Ő ösmertetett meg bennünket azokkal a kötelességekkel, amelyekkel önmagunk, felebarátunk és Isten iránt tartozunk; ő békéltetett meg bennünket mennyei Atyánkkal, a mindenható Istennel; ő vezérelt el bennünket arra az ösvényre, amely igazi hazánk: a mennyország felé vezet. Képzeljétek magatok elé egy gyermeket, aki eltévedt a rengetegben és most sírva kiáltja: »Hol van az én otthonom? Hol van az én atyám?« S ekkor jó egy vándor, aki szelíden és elszántan azt mondja: »Ne sírj gyermekem; csak jöjj velem, én haza vezetlek téged a te atyádhhoz!« Így vezetett haza minket is a Jézus Krisztus a mi mennyei Atyánkhoz, akinél vár ránk igazi hazánk a mennyországban. Ezért van a mi nagy karácsonyi örömünk, s ezért énekeljük olyan túlaradó boldogsággal:

»Krisztus Urunknak áldott születésén
Angyali verset mondunk szent ünnepén!«...

A karácsonyi örömmézenet azonban nemcsak a betlehemi pásztoroknak szólt, hanem általuk és bennük minékünk is, hiszen már akkor megmondotta a karácsonyi angyal: »*Hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész népnek öröme lesz!*« És tényleg 1935 esztendő óta hirdették a karácsonyi nagy üzenet »*mindenféle népnek és nemzetségnek.*« Az emberiség történetének legutóbbi kétezer esztendejét ez az égi szózat hatja át: »*Ma született a Megváltó, ki az Úr Krisztus, a Dávid városában.*« Méltán számítjuk esztendeinket ettől a naptól, mert ezzel kezdődik az emberiség öntudatos története. A letűnt kétezer esztendőt, sőt a jelent és jövőt is az

alakítja, akinek ma születése ünnepét üljük: az Úr Jézus Krisztus.

Érthető tehát Testvéreim, hogy ezen a napon a mi szívünk is lángra lobban, hiszen velünk együtt ünnepelnek az emberiség megszámlálhatatlan milliói. Szerte a világon karácsonyfák zöldelnek, karácsonyi gyertyák lobognak, a szívek karácsonyi örömtől dobognak Krisztus Urunknak áldott születésén. Egyik ember a másiknak mondja, egyik nép a másiknak zengi, s a megváltott lelkek sok milliója mint hatalmas kórus dörghi: »Örvendjétek keresztyének!

Nyíljatok meg nyelvek és szívek!

Az idvesség Istenének

Mondjátok áldást minden hívek!

»*Mert ma született a Megváltó, ki az Úr Krisztus, a Dávid városában.*«

A népek millióinak énekébe beleseng a mi énekünk is, mi is tisztességet akarunk tenni a ma született gyermek Jézusnak. Mert nekünk is szól az angyali üzenet: »*Hirdetek néktek nagy örömet!*« Szól ez üzenet mindnyájunknak, szülőknek és gyermekeknek, ifjaknak és öregeknek egyaránt. Még a gyermekeknek is milyen boldog, szinte égi öröm jut osztályrészül ezen a szent napon! A rokonok, a testvérek, a jóbarátok meglátogatják egymást és szívből kívánnak egymásnak boldog karácsonyt. A fiúk a messzi idegenből hazajönnek, hogy együtt legyen az egész család, hogy együtt örvendjenek és együtt tegyenek tisztességet a ma született Jézus Krisztusnak.

Testvéreim! A karácsonyi angyal újból elszáll a föld felett és hirdeti nekünk a szent karácsonyi örömet. Ma szünjék meg minden más öröm, ma némuljon el még a fájdalom is, hogy szívünket csak a karácsonyi szent öröm töltsse be egészen, s örömteljes szívünkéből zengjük a karácsonyi angyalokkal együtt: »*Dicsőség a mennyországban az Istennek, a földön békesség és az emberekhez jóakarát* Amen.

Dr. NAGY LAJOS

5 A Gondviselés kikutathatatlan utai. *Jel. 22:1*

(Ó.évi.)

(Róm.: XI. 33 36.)

Siet az óramutató, múlnak az órák, tűnnek az évek. Úgy elfolyt felettünk ez az esztendő is, mint egy zavaros, bonyolalmas, összekúszált álm. Mi lett belőlünk, mennyire halad-

tunk, mit értünk el, mit veszítettünk el ezalatt? Vajjon boldogabbak vagyunk e most, mint egy évvel ezelőtt voltunk?

Ilyenkor mindenki fölveti magában ezeket, vagy a hasonló kérdéseket és mielőtt előre menne, egy percre még visszatekint.

Van, aki nem szívesen tekint a múltra vissza. Telve volt az számára mindenfajta kellemetlenséggel, kedvetlenséggel, bajjal, vizállyal. Az emberek bosszúsággal illették, a kis vagyonában veszteségek érték, a családjában drága lelkek halálesetei szomorították. Szívesebben tekint hát előre, mint hátra; szívesebben arra, ami lesz, mint arra, ami volt. A tél hófuvata-gai mögött képzeletben már az új tavaszt, az új nyarat látja és csendes reménységgel köszönti a jövőt, amelyben sok minden történhet, ami sorsát jobbra fordíthatja. Hadd múljon hát a múlt és jöjjön a jövő, mely az ő számára már csak jobb lehet!

Van azonban olyan is, aki sajnálattal tekint a tünő év után. Retteg az alattomos jövő álnoksága miatt, mert ismeri a sors változásait és tudja, hogy többet veszíthet, mint amennyit nyert: Kedves halottakat kísérhet a sírhoz, sőt váratlanul ő maga is elérkezhet élete végére.

Ily különbözők azok az érzések kedves testvéreim, amelyek az év utolsó estéjén, (utolsó vasárnapján) töltik el a szíveket. A félelem és a reménység együtt fürkészik a jövő homályát. Vajjon megláthatnak-e valamit abból, amit e homály takar?

Minket is arra késztet ez az óra, hogy a Gondviselés kifürkészhetetlen útjaira gondoljunk. A Gondviselés útjaira, amelyek értelmünk számára sötétek. Óh Istenem, *mely igen kikutathatatlanok a te ítéleteid és kinyomozhatatlanok a te utaid!* De mi fölvezzük a szentigét, ez lesz a szövétnékünk, ez világítja meg számunkra a jövő homályában azt az erős bizonyosságot, hogy I. Nem a véletlenre vagyunk bízva, II. hanem Istenre. III. *Ő tőle, ő általa és ő reá nézve vannak mindenek!* Ennek tanulságai kísérjenek át bennünket az ó-évből az új-évbe! Jöjj testvérem, e hittel, kéz a kézbe, lépünk bátran a jövő elébe!

I. Azt hiszem, hogy egyetlen érzés sem elevebb ma bennünk, mint az a kívánság, hogy bárcsak megtudhatnánk, mi vár reánk!

Ugyanis a jövőt illetőleg néhány szép tervet vázolunk fel a magunk számára és már jóelőre arról álmodoztunk, hogy milyen kellemes volna, ha egynémely titkos kívánságunk teliesedésbe menne. Reményeinkből képzeletben földi paradi-

csomot építettünk és jó lenne ha tudnánk, hogy azokból megvalósul-e majd valami. Jó lenne, ha tudnánk, hogy mit tegyünk, hogy előmozdítsuk kívánságaink teliesedését; jó lenne, ha tudnánk, hogy a következő évben végre jobbra fordul-e már a sorsunk, ránk derül-e már a szerencse!

A sors? A szerencse, Testvéreim? Vajjon mit értsünk ez alatt? Kedvező körülményeket, kedvező véletleneket? Nem, én teljesen meg vagyok győződve affelől, hogy nincs véletlen, hogy soha egyetlen esemény sem jön a vak bizonytalanságból, mert e világon minden a legbensőbb módon össze van kapcsolva egymással. Ettől a mostani pillanattól jövő századok függnék, és meglehet, hogy elrejtett hatások által egy gyermek játéka, tettei egész korszakokra lesznek befolyással. Példa erre Watt János, aki gyermekkorában, játék közben vette észre, hogy mint emelgeti a pára a teáskanna fedelét. Ebből aztán a gőzerő fölfedezése, majd messzeterjedő alkalmazása következett. Ime, egy gyermekjáték, amely egész új korszakot alkotott.

S e bonyolult és csodálatos összefüggéseket csupán a véletlen dobálná egymásra? Nem, Testvéreim, nincsen véletlen, csak következmények vannak. Nincsen véletlen sem a kis, sem a nagy dolgokban. A rendezés mindenkor, mindenben egyedül Isten bölcsesége által történik.

II. Nem a véletlenre vagyunk bízva, hanem Isten akaratára! Erre gondolva, egy percig tán magunk is megdöbbenünk és minden kívánságunkkal, reményeinkkel, kilátásainkkal együtt egyszerre elcsendesedünk. Hiszen akkor semmi sem függ tőlünk, sem a szorgalmunktól, sem a szerencsénktől, mert mindenestől egy felsőbb valóság hatalma alatt állunk!

Egész lelkünkön átrezdül a gondolat, hogy hasztalan, ha messzeterkítő terveket építünk; hasztalan, ha csillogó paradi-csomot fest elénk a képzeletünk; mi ugyan gondolhatjuk bármiként, de a Gondviselés kormányoz, meglehet, hogy másként. Meglehet, hogy mindabból, amit a jövő év váradalmairól álmodunk, egyetlen-egy se válik be. Meglehet, hogy olyan fordulatok következnek életünkben, amelyekre ma még nem is gondolunk. Meglehet, hogy mindaz amit kívánunk, mindaz amire készülünk, mindaz amire törekszünk, teljesen hiábavaló, és meglehet, hogy abból, amit elkezdünk, egészen más következmények támadnak, mint amire számítottunk.

Van-e hát valaki, aki megállapíthatja a jövőt? Van-e, aki biztosra ígérhet valamit? Hiszen még a holnapot sem vehetjük biztosra!

Nézzetek vissza az eltöltött időkre, egészen gyermekkorotok elhalványodott hajnalpirkadásáig; mit láttok az eseményekben, amelyeket átéltetek? Mit láttok a pályán, amelyet megfutottatok? Mindenütt csak Isten akaratát, az ő kormányzását, az ő utait. S nézzetek előre! Látjátok-e a ködöt, mely további pályátokat takarja? Igen, csak a ködöt láthatjátok, *mert kicsoda ismerheti meg az Úr értelmét, kicsoda kutathatja ki az ő utait*» Teljesen és egészen az ő hatalmában vagyunk, életpályánkat ő tartja a kezében és sorsunk az ő akaratára szerint hajlik jobb- vagy balfelé. Isten ítél, Isten rendez, Isten igazgat, — és *óh mely végéremehetetlenek, mily megfoghatatlanok az ő ítéletei, mely kikutathatatlanok az ő utai!*

III. Azonban nem elégedhetünk meg a pusztá megállapítással. Le kell vonnunk a következtetést, kínzó kérdéseinkre meg kell felelnünk önmagunk előtt és megoldást, megnyugvást kell keresnünk.

Semmi se függ tőlünk? Minden Istentől függ? Mit tegyünk hát akkor? Egykedvűvé váljunk mindazzal szemben, ami következik? Egyetlen óhajtást se engedünk a szívünkben fölébredni, egyetlen tervet se megszületni többé?

Mindenesetre szem előtt kell tartanunk Testvéreim, hogy az ember egyetlen célt se tűzhet ki maga elé, legfeljebb csak azt, amit a saját erejéből érhet el. Minden más bármikor bizonytalanná válhatik. De mit érhetünk el mi a magunk erejével? Van-e ilyen cél? Nincsen! Az erőt is csak Isten ajándékozta és egyedül ő adhatja meg a sikert, az előmenetelt, a boldogulást, a kimenekedést.

Anélkül tehát, hogy túlsokat remélnénk és túlsokat aggodnánk; mindent Isten jóságától és bölcsességétől kell kérnünk. Mert ő az, akinek a kezében vagyunk, de ott vagyunk a legjobb helyen. Ő az, aki mindeneket javunkra igazgat. Ő az, aki megsebesít, de meg is gyógyít. Ő irányítja sorsunkat, ő vezérel át a földi életen, és bár ha rögön, ködön, kövön, töviseken kell is gyakran járnunk, mégis úgy vezérel, hogy egyszer majd minden keserű édessé, minden könnyünk mosollyá, minden siralmunk örömmé legyen! Egyszer majd e homályos földi szemek is megtisztulnak és lélek szerint látnak. Akkor majd megismerjük a dolgok minden összefüggését, tisztán felismerjük a történeteknek valódi értelmét és a Gondviselés utainak mostani, kikutathatatlan sötétsége örök világossággá változik. Ajkunkon pedig megzendül majd a meggyőződött lélek boldog vallástétele, hogy *Istené*

a dicsőség mindörökké, mert ő tőle, ő általa és ő reá nézve vannak mindennek!

* * *

Óh Istenem, Teremtőm! Vezess hát engem is szent tetszésed szerint. »Reád bízom magamat, te viseljed gondomat!« Atyám! Kezedbe ajánlom lelkemet! Atyám! Kezedbe ajánlom kedveseimet! Légy Istenünk, szeretetben gazdag, kegyelemmel teljes jó Atyánk nekünk, irgalmas és hosszútűrő, miképpen a múltban, azonképpen a jövőben is. Ámen.

Konkoly-Thege István.

6. Tántoríthatatlanúl.

(Újévi)

(I. Pét. III. 13-14.)

A felolvasott szent lecke megismerteti velünk azt a keresztyéni lelkületet, azt az Istenben bízó bátorságot, amely nyugodt a bajok között és nem hátrál a szenvedések, a veszedelmek elől.

De hát annyira komoly az élet és annyira komor az új esztendő arca, hogy már az első szavaink is bajt, küzdelmet, veszedelmet emlegetnek? Nem! Az újév arca nem komor, csupán titokzatos. Itt áll előttünk idegenül, fátyolosan, mint egy ismeretlen, rejtelmes látogató. Mind a két kezét elrejtí és nem látjuk, hogy mit hozott nekünk. Nem tudjuk, hogy mit ad nekünk és melyik kezéből. A jobb kezéből, vagy a bal kezéből? A jót nem merjük várni tőle, nehogy még több legyen a csalódásunk; a rosszra viszont tanácsosnak véljük előkészülni, nehogy váratlanul érkezvén, erőt vegyen rajtunk.

Vértezzük fel hát a lelkünket állhatatossággal! Ennek bizonyára nagyobb hasznát látjuk majd, a jövő bármely viszontagságai között, mintha a kecsegtető reménység által csillogó képet festünk, múló délibábot idézünk magunk elé.

Kövessük az új évben szent igénk irányítását, hogy mindvégig tántoríthatatlanok maradhassunk. Fogadjuk meg Péter apostol tanítását, akinek mostani gondolatai ebben a két mondatban foglalhatók össze: I. Legyetek nyugodtak, ha jóban jártok, II. és legyetek erősek, ha néktek van igazságtok! III. E kettőből alakult ki az igazi református jellem, olyan mint Péteré; erős szikla és rendíthetetlen kőszál, amelyen tovább építheti Isten a jövőt.

I. *Kicsoda háborgathat titeket, ha a jónak követői vagytok?* ezt kérdezi Péter a Kisásziában elszéledt hívektől. Az a célja vele bizonyára, hogy új bátorságot és reménységet öntsön a szívükbe, mert már-már elcsüggedtek az őket mindenfelől szorongató pogányok között. *Kicsoda háborgathat titeket, ha a jónak követői vagytok?* Ezt kérdem most én is s az a célom vele, hogy új bátorságot és reménységet nyerjete ti is, mert már-már elcsüggedtetek az elmúlt évek csalódásai és nyomorúságai között.

De hát alkalmas-e ez a kérdés arra, hogy felbátorítsa a csüggedőt? Hiszen ellent mond ennek minden tapasztalás!

Jól tudjuk mindnyájan, hogy az igazságért, a jóságért néha nagyon meg kell szenvedni. Legjobban tudjuk ama Szentnek és Igaznak példájából, akit megostoroztak, arcul verdesetek, keresztre feszítettek érte. Tudjuk a próféták sorsából, akiket földönfutóvá tettek, halálra kerestek, megköveztek érte. És tudjuk a magunk eseteiből is, hogy ha a jónak követői igyekszünk is lenni, mennyien háborgathatnak minket.

Igen! Háborgathatnak a gonosz emberek, akik ellenségei minden jónak, gúnyolói minden tiszta szándéknak, gáncsolói minden igaz törekvésnek. Továbbá háborgathatnak e földi élethez hozzákötött bajok és gondok, amelyek terhei a testnek, nyúgei a léleknek, kétségbeejtői a kishitűeknek. De nem háborgathat senki a törvény előtt, amelytől pedig annyian rettegnék és nem háborgat a lelkiismeret Isten színe előtt, akinek ítéletét pedig senkinek elkerülni nem lehet.

Én hát inkább akarok a jónak követője lenni, ha még úgy virágoznak is a gonoszok; inkább akarok az igazak röges útján járni, ha még oly kényelmes is a mások útja. Inkább akarom tűrni a rosszak bántalmait és a gonoszok háborgatásait, mint lelkiismeretem háborgását. Jézus szavára emlékezem, hogy: *boldogok vagytok, ha szidalmaznak és háborgatnak titeket és minden gonosz hazugságot mondanak elleneitek énértem. Örüljete és örvendezzete, mert a ti jutalmatok bőséges a mennyekben: mert így háborgatták a prófétákat is, akik előttetek voltak.*

Velem együtt mondjátok hát ti is: Kicsoda háborgathat minket, ha a jónak követői vagyunk? Nincsen olyan háborgatás, amely eltántoríthatna és nincsen olyan baj, amely kétségbe ejtene, mert így érezünk és így énekelünk: Én az Úr Istenben bízom, ő nékem erős kőváram, minden gonosztól megment engem! (62. zsolt. 1.)

II. Legyetek nyugodtak, ha jóban jártok, — és legyetek erősek, ha néktek van igazságotok! *Ha az igazságért szenvedtek is, boldogok lesztek, csak meg ne tántorodjatok!*

Ha az igazságért szenvedtek! E szavakkal Péter maga is elismeri, hogy az igazságért szenvedni kell. Hogy ne ismerné el; hiszen élete végéig ő is azért szenvedett. Hogy ne ismerné el, hiszen Jézus is megmondta neki és apostoltársainak, hogy: *nyomorúságra adnak majd benneteket és megölnék titeket és gyűlöletesek lesztek minden nép előtt az én nevemért. De aki mindvégig állhatatos marad, az üdvözl.* (Mát. 24: 9—13.)

Ezt tudva hát, mit tanácsol Péter a kisásziai őskeresztényeknek és mit tanácsol azokon túl nekünk, magunknak is? Azt, hogy óvatosak legyünk? Hogy inkább az igazság szenvedjen egy kissé, mintsem mi szenvedjünk? Lehet, hogy ezt ajánlanák az e világból való bölcsek. Ők megtehetik, de Péter apostol nem! Lehet, hogy ezt ajánlaná nekünk a mai általános felfogás, ezt ajánlanák, az önzés apostolai, ők igen, de a Krisztusnak egyik apostola nem! Különösen az nem, aki köszálnak neveztetett. Ő nem mondhat mást, nem is mond mást, mint Mestere, a Krisztus: *Aki mindvégig állhatatos marad, az idvezül!* Vagy Péter saját szavai szerint: *Boldogok lesztek, csak meg ne tántorodjatok!*

Mit jelent ez a szó, hogy meg nem tántorodni? Annyit jelent, hogy helyállni, szilárdan állni. Annyit, mint nem alku-dozni, nem hátrálni! Bizonyos, hogy elődeinknek ezt magyarázni se kellett. Benne volt a lelkületükben, a természetükben. Nyakasnak nevezték őket érte; nem bánták. Üldözték miatta: elviselték. Igazságukról meg voltak győződve s attól el nem tántorodtak. 1548-ban törvényt hoztak ellenük, hogy e sákramentáriusokat, — így nevezték eleinte őket, — mindenki üzze el birtokairól, míg csak ki nem üzik egészen az országból. Igazságukról mégse mondtak le és minél keményebben léptek föl ellenük, annál keményebben állottak minden próbáltatást. Sorban bekövetkezett rajtuk is Jézusnak minden jövendölése; nyomorúságra adták és üldözték őket, gyűlöletessé lettek minden nép előtt, de mindvégig állhatatosak maradtak.

Elődeitek példája, állhatatossága minden szónál hatalmasabban hirdeti néktek, hogy legyetek tántoríthatatlanok! Legyetek nyugodtak, ha jóban jártok és legyetek erősek, ha néktek van igazságotok!

III. Az igazi református jellem nem ismer megalkuvást. Mint az acél a tűzben, századok szenvedéseiben, edződött erőssé és készebb eltörni, mint elhajolni.

A gyors hegyi patak köveket is el tud görgetni medrében, de a sziklákon hiába tajtékzik, gyors sodrával hiába zúgja azt körül. A kövek lassan tovagördülnek, elsodródnak, de a szikla meg se rendül. Vannak emberek is, akiket kénye szerint görget az élet sodra; mennek, amerre a többi megy; tesznek, ahogyan a többi tesz; sodródnak az árral, még az igazság ellenében is. Sajnos, hogy vannak ilyen könnyen gördülő, könnyen alkuvó, hamar félreálló emberek, de bizonyos, hogy az ilyenek nem igazi keresztyének, nem igazi kálvinisták!

Az egész erdő hajladozik, mikor rázúdul a szél, de a százados tölgy alig rezdül. Ágait a vihar tördelheti, reá minden dühét kiöntheti, »de méltóságos derekát meg nem görbítheti!« Vannak emberek is, sajnos, hogy sokan vannak, akik minden szélre hajladoznak, minden véleményre rábólintanak, minden agitátor kiáltására éljent visszhangoznak, sokszor még jobb meggyőződésük ellenére is, — de akárhányan volnának is ilyenek, bizonyos, hogy nem igazi keresztyének, nem igazi kálvinisták!

Mi azonban keresztyénnek és pedig református keresztyénnek valljuk magunkat. Azt mondom hát, s bízom benne, hogy veletek együtt mondom, veletek együtt meg is tartom, hogy nem akarok, nem akarunk nádként hajladozni; meggyőződésünk ellenére is, a megismert igazság dacára is, ma egyre, holnap meg másra esküdni; hanem inkább készek vagyunk eltörni, mint elhajolni!

Nem sodródó kavicsok akarunk lenni a világnézetek árjában, hanem Péterek! Kőszalak! Akik felől így szól az Úr: *Rajtad tovább építem az én anyaszentegyházamat!*

Keresztyén Gyülekezet! Az állhatatosság megbízhatóságot, hűséget, mentséget jelent. Sodoma megmenekült volna a romlástól, ha csak tíz igaz találatott volna benne. Bármit hozzon is tehát reánk ez a már beállott új esztendő; legyenek a jóban tántoríthatatlanok!

Az állhatatos ember megannyi szikla, aki néhányadmagával már oszlopot alkot, hogy fenntartsa és átmentse későbbre a megcsúfolt szent eszményeket. Többed-magával pedig már gátat jelent, amely ellent tud állni. Fundámentomot jelent, amelyre messze jövőt rá lehet építeni.

Ohajtjátok-e tehát, hogy Isten tovább építse jövődötöket? Akkor őrizzétek meg szívetekben a szent-igét: *Boldogok lesztek, csak el ne tántorodjatok!* Semmi érdek el ne fordítson, semmi vihar el ne hajlítson, semmi áradat el ne sodorjon. Gondoljatok Isten szavára: *Aki meghátrál, abban nem gyönyörködöm. De aki mindvégig megáll, megtartatik.* Ámen.

Konkoly-Thege István.

III. GYÜLEKEZETI MUNKA.

1. Vallásos este műsora adventben.

1. Gyülekezeti ének: 66. dics. 1. 2. Szállj, szállj magasra...
 2. Szavalat: Fohász. Írta Sándor Benő. (Lásd alább.)
 3. Bibliamagyarázat.
 4. Vegyeskar: Az áldott orvos közeleg... (Vallásos esti 4. ének.)
 5. Szavalat: Várlak. Írta Vargha László. (Lásd az Aranyhárfa 142. oldalán. A 7. versszak 3-ik és 4-ik sora esetleg kihagyható.)
 6. Vallásos jelenet: Erzsike karácsonyfája. Írta K. T. I. (Lásd az Útmutató okt. és novemberi számában.)
 7. Énekkar: Ezekre ajkán...
 8. Szavalat: Advent 1935-ben. Írta K. T. I. (Lásd alább.)
 9. Imádság, áldás.
 10. Gyülekezeti ének: 65. dics 4. és 5. verse. Lelki örömmel megújulva...
- Ahol több szavalatra van szükség, ott fölvehető még Tóth István verse: Karácsonykor, és Vajas Klára verse: Uram én várlak. (Lásd az 1935. évi Szeretet-naptár 53., illetve 74. oldalán.)

2. Fohász.

Felséges Istenünk! Ünnephez készülünk, Amelynél drágábbat nem adsz e világon. Segítő Lelkeddel légy hát most is velünk, Hogy szívünkbe szálljon, ott szállást találjon A testté lett Ige, melyet hirdet nekünk Atyai szerelmed gyöngye, a karácsony.

Örömhírt hirdet az messze Napkeletről,
A mi Megváltónkról, a te Fölkentedről,
Aki nélkül nincs üdv és nincs örök-élet,
Általa készítél nekünk üdvösséget.

Óh vezérelj áldott Lelkeddel bennünket,
Mennyei szent tűzzel töltsd be a keblünket,
Míg utat készítünk az Eljövendőnek
S hódolunk, mint tagok, ama Fölkent Főnek.

Hadd táruljanak fel szíveink előtte
S ha útját iszalag, gyom, tövis benötte,
Szaggasd ki a rosszat, irtsd te is kezdeddel,
Keblünk foltját, szennyét kegyesen töröld el.

Hadd tisztúljon az út s hímes ösvény várja
A Szerelmes Fiút kincses, dús szivekbe,
Legyen ott e kedves vendégnek szállása,
Nem mára-holnapra; örök, szent életre!

SÁNDOR BENŐ.

3. Advent 1935-ben.

Az advent azt jelenti: j ö v e t e l :
Ósi, szent álmok beteljesedése.
A nép, amely adventet ünnepel,
A reménység, a várakozás népe.

Talán te is közéjük tartozol?
A reménykedők balga seregébe?
És boldogabb jövőről álmodol;
Hogy visszatér a szeretet, a béke?

Adventet ünneplő nép, mire vársz?
Hát nem volt elég még eddig a lecke?
Álmot kergetve: csalódást találsz,
Mely kész, hogy lelked kárhozatba ejtse.

Nézd! Erősek vannak tétlen kézzel
És ezernyi rongyos: ruhátlanul.
Hát győződ e nyomort még jó reménnyel?
Ezernyi éhes gyűlölni tanul!

Igen. Gyűlölet nő, nem szeretet.
Mit várhatsz hát még? Megmondom neked:
Ami jön, az már csak a vihar lehet.
Ami jön, már csak a dühroham lehet!

Az advent azt jelenti: jövetel?
Igen: A nyomor beteljesedése...
S a nép, amely adventet ünnepel,
Villámló fergetegnek néz elébe!

Mégis! Ne higgy a rémlátók szavának,
Ne engedd úrrá lenni lelkeden.
Amit milliók híven, hittel várnak,
Az nem lehet, hogy semmivé legyen...

Krisztus megmondta: Lesznek szenvedések,
Könnyek, gyötrelmek és próbáltatások,
De rajtuk át jobb kor ragyog felétek,
Bízzatok! Ő meggyőzte a világot!

Rongyból, nyomorból szebb jövődő támad,
Komor szemekből megint fény ragyog...
Ma porban csúszol? Még kinő a szárnyad!
Siralmas a mád? Várd a holnapot!

Hiszen megértünk sok keservet már mi,
S mindig találtunk kimentő utat.
Ne szűnjünk hát meg reménykedni, várni,
Míg Isten ismét mentséget mutat.

Az advent azt jelenti: jövetel:
Ósi, szent álmok beteljesedése.
Óh nép! Ne csüggedj! Isten nem hagy el!
Légy a remény, a várakozás népe!

Konkoly-Thege István.

IV. ÜZENETEK.

Olvasóinknak: Az egyik adventi beszéd helyett inkább újévi beszédet hozunk e füzetben azért, mert az esetleges januári szám valószínűleg kissé késve fog megjelenni. Minden attól függ, hogy beérkeznek-e a várt válasszal és mikor érkeznek be a mellékelt levelezőlapok. Kérjük, hogy ne mulassza el a magáét azonnal postára tenni. Boldog karácsonyt!

Munkatársainknak: Kérlek, hogy december 10.ig föltétlenül küldjétek el dolgozataitokat, mert különben vagy megakad a munka, vagy kénytelen vagyok a lapot a magam beszédeivel tölteni meg. Most is többet kellett hoznom a magaméi közül, mint szándékoztam, mert a beígért 6-évi elmaradt.

A januári számba újév-első-vasárnap, vasárnap és esetleg téli beszédek küldendők.

Ama testvért, aki eddig még nem küldött egyetlen dolgozatot sem, külön is kérem, hogy vállalt kötelezettségét váltsa be, mert kénytelen lennék a további hallgatást az állandó munkatársak közül való kilépésnek tekinteni, sine ira.

B.: Vallásos estére szánt előadásod már nem fért bele ebbe a füzetbe.

N. L.: Bizony késett, de fő, hogy még sem maradt el. Már a magam beszédje volt a nyomdában, de szerencsére még nem szedték ki. Visszavettem, hogy helyet adjak a tiédnek.

S.-i remete: Hálás köszönet a kedves figyelemért és a fáradságért, hogy a Magyar Tanító egyik számában megjelent szép verset leírtad s elküldted »balzsamul« nekem. Valóban az Útmutató dolgában is az a fő baj, amit az a költemény mond. Nagy kár, hogy csak a diagnózist ösmerjük, de medicinát nem tudunk rá.

Másoknak: 1. Muraközy Gy.: A diadalmas élet c. munkája megrendelhető a budapesti »Bethánia« könyvkereskedésben, VIII. Gyulai Pál u. 9. Ára P 4.—. Ajánlom még Szabó Imre, Nyáry Pál, dr. Victor János beszédeit. Ugyanott szerezhetők be. Ravasz Lászlót bizonyára említenem se szükséges. A Ref. Sion évfolyamai Soós Károly ref. esperes úrtól rendelhetők meg. Címe: Buč. Okres: Párkán.

2. A lap litografálás útján való sokszorosításának gondolata magunkat is foglalkoztatott még az indulás előtt. A keresztülviteléhez is hozzáláttunk, de abban kellett hagyni, mert túl nagy munkatöbbletet jelentett s mi tagadás, ügyetlenek is voltunk hozzá. Másra bízni viszont azért nem lehetett, mert oly sokat kértek érte, hogy többbe került volna a nyomtatásnál. Köszöneittel veszem, hogy tanácsával segítségül igyekezett lenni.

3. Helyesnek tartanád, hogyha a novemberi füzet »Olvasóinknak« című cikkét a hivatalos lapban publikálnánk. Arra számítás, hogy azok, akik a 2. füzetet már nem kapták meg, szintén tudomást szereznének arról, hogy »résztvevlenségük miatt szűnik meg egy ilyen sokat ígérő vállalat.« Hátha akkor majd ők is mellénk állnának? — De én már eléggé ismerem a sajnos helyzetet s tudom, hogy a hivatalos lapot sokan még csak föl sem vágják. Mit lehet ezektől várni?!